

Brüssel, 17. detsember 2025
(OR. en)

16973/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0419 (COD)

ECOFIN 1767
FISC 378
UD 314
ENV 1407
CLIMA 609

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. detsember 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 989 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses selle kohaldamisala laiendamisega tootmisahela järgmise etapi kaupadele ja kõrvalehoidmise vastaste meetmetega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 989 final.

Lisatud: COM(2025) 989 final

Brüssel, 17.12.2025
COM(2025) 989 final

2025/0419 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses selle kohaldamisala laiendamisega tootmisahela järgmise etapi kaupadele ja kõrvalehoidmise vastaste meetmetega

{SEC(2025) 989 final} - {SWD(2025) 987 final} - {SWD(2025) 988 final} -
{SWD(2025) 989 final}

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Määrus (EL) 2023/956, millega kehtestatakse süsiniku piirmeede (edaspidi „SPIMi määrus“),¹ jõustus 1. oktoobril 2023. SPIM tagab, et ELi kliimaeesmärke ei kahjusta süsinikuheite ülekandumine, mis esineb siis, kui ELis asuvad ettevõtjad viivad süsinikumahukate kaupade tootmise üle kolmandatesse riikidesse, kus kliimapoliitika on vähem range. See võib esineda ka siis, kui ELi tooted asendatakse odavama, kuid rohkem süsinikuheidet tekitava impordiga. Süsinikuheite ülekandumine toob seega kaasa heite ümberpaiknemise EList kolmandatesse riikidesse ega vii ülemaailmse süsinikuheite soovitud vähenemiseni. SPIM vähendab seda riski, sest sellega kehtestatakse ELi imporditavatele süsinikumahukatele kaupadele süsinikuhind, mis on samaväärne ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (edaspidi „ELi HKS“) raames omamaiste tootjate poolt makstava hinnaga.² Pärast üleminekuperioodi, mida kohaldatakse alates 2023. aasta oktoobrist, algab 2026. aasta jaanuaris SPIMi järgmine etapp, mille käigus hakatakse imporditud seonduva heitkoguse suhtes järk-järgult kohaldama süsiniku hinnastamist.

Seadusandliku ettepaneku üldeesmärk on suurendada SPIMi tulemuslikkust ning vähendada seeläbi kasvuhoonegaaside heidet ja võidelda kliimamuutuste vastu kogu maailmas.

SPIMi tulemusliku rakendamise tagamiseks muudetakse ettepanekuga SPIMi määrust, et käsitleda kolme peamist küsimust. Esiteks laiendatakse ettepanekuga SPIMi kohaldamisala, et vähendada praegu SPIMi kohaldamisalasse kuuluvate terase- ja alumiiniumitoodete väärtusahelas tagapool olevate toodete süsinikuheite ülekandumise riski. Teiseks käsitletakse ettepanekus katseid vältida SPIMi kohustuse täitmist. Kolmandaks parandatakse ettepanekuga heitkoguste elektrienergiale omistamise tehnilisi eeskirju, et soodustada imporditava elektrienergiaga seotud süsinikuheite vähendamist. Vajaduse korral nähakse ettepanekuga ette ka mitu väikest muudatust, et lihtsustada ja täiustada meetme kohaldamist ning võimaldada luua EMP EFTA riikidega integreeritud SPIMi ala.

SPIMi kohaldatakse praegu piiratud hulga põhimaterjalide suhtes, mis on loetletud SPIMi määruse I lisas (alumiinium, tsement, elekter, väetised, vesinik ning raud ja teras). Neid põhimaterjale kasutatakse sageli vahesisenditena väärtusahelas tagapool olevate kaupade (tootmisahela järgmise etapi tooted) tootmisel. Kõnealuste tootmisahela järgmise etapi toodete ELi tootjad seisavad silmitsi kahekordse kulusurvega, mis võib anda tõuke tootmise ümberpaigutamiseks ja põhjustada seega ELi heitkoguste „eksporti“ välismaale, muutes ELi kliimapoliitika ebatõhusaks. Esiteks eeldatakse, et ELi kõrgemad kliimaeesmärgid ja lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise järkjärguline kaotamine ELi HKS-i raames suurendama siseturult hangitud põhimaterjalide kulusid³. Teiseks suurenevad SPIMi järkjärgulise kasutuselevõtmise tõttu eeldatavasti selle kohaldamisalasse kuuluvate imporditud põhimaterjalide kulud. Sellise kahekordse kulusurve tõttu suureneb lõhe omamaiste

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/956, millega kehtestatakse süsiniku piirimeede (ELT L 130, 16.5.2023, lk 52, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj>).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

³ HKS-i lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise järkjärguline kaotamine toob kaasa suurema nõudluse enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute järele, mis eeldatavasti suurendab ELis makstavat süsinikuhinda.

tootmisahela järgmise etapi tootjate süsiniku kogukulude ja kolmandate riikide tootjate süsinikukulude vahel. Selle tulemuseks on märkimisväärne süsinikuheite ülekandumise risk teatavate tootmisahela järgmise etapi toodete puhul.

Seda riski tunnistades nõutakse SPIMi määruse artikli 30 lõikes 3, et komisjon teeks kindlaks tootmisahela järgmise etapi tooted, mille puhul esineb süsinikuheite ülekandumise risk, et need saaks lisada SPIMi kohaldamisalasse. Komisjoni Euroopa terase ja metallide tegevuskavas⁴ on esitatud SPIMi kohaldamisala laiendamise eesmärgid, keskendudes terase- ja alumiiniumimahukatele tootmisahela järgmise etapi toodetele. Kooskõlas selle eesmärgiga ja tuginedes hindamisele, milles tehakse kindlaks tootmisahela järgmise etapi tooted, mille puhul on süsinikuheite ülekandumise risk kõige suurem ja mis sisaldavad märkimisväärses osas SPIMi kaupu, laiendatakse käesoleva ettepanekuga SPIMi kohaldamisala valitud terase- ja alumiiniumimahukatele tootmisahela järgmise etapi toodetele. Võimalikku laiendamist tootmisahela järgmise etapi toodetele muudes SPIMi sektorites, nimelt neile, mis on seotud tsemendi, väetiste ja vesinikuga, käsitletakse SPIMi määruse artikli 30 lõike 2 kohases komisjoni läbivaatamisaruandes. Laiendamist nendele kaupadele kaalutakse õigusaktide tulevase läbivaatamise käigus.

Euroopa terase ja metallide tegevuskavas rõhutati ka seda, kui oluline on tegeleda SPIMist kõrvalehoidmise ja selle vältimise riskiga, mis võib vähendada SPIMi tulemuslikkust süsinikuheite ülekandumise riski ennetamisel. Praeguses SPIMi täitmise tagamise raamistikus on juba ette nähtud mitu meetmet kõrvalehoidmise vältimise kaitsemeetet, sealhulgas selleks, et vähendada kaupade vale klassifitseerimise ja aladeklareerimise riske. Üleminekuperioodil on eri sidusrühmad (sealhulgas riiklikud pädevad asutused, tolliasutused, ettevõtjate ühendused ja üksikud ettevõtjad) siiski väljendanud muret selle pärast, et SPIMi määrus ei sisalda piisavaid kaitsemeetmeid heitemahukuse valesti deklareerimise ja kuritarvituste riski vastu. Ettepanek sisaldab sätteid, mille eesmärk on nende riskidega tegeleda.

Üleminekuperioodil SPIMi rakendamisel saadud kogemused ja tagasiside sidusrühmadelt on näidanud, et elektrienergia impordi käsitlevad eeskirjad on liiga jäigad. Eelkõige ei tunnustata praeguses raamistikus piisavalt ELi-väliste elektritootjate edusamme oma elektritootmise süsinikuheite vähendamisel, mis pärsib vähese süsinikuheitega elektrienergia kauplemist ja pakub kolmandate riikide elektritootjatele ebapiisavaid stiimuleid heitkoguste vähendamiseks. Need puudused on tingitud kahest peamisest probleemist. Esiteks kajastavad vastavalt SPIMi määrusele elektrienergia impordi puhul heite vaikeväärtused⁵ üksnes elektrienergia tootmist fossiilkütustest. Need vaikeväärtused võivad seega üle hinnata sellistest kolmandatest riikidest pärit elektri süsinikusisaldust, kes ekspordivad ELi suhteliselt puhast energiat. Teiseks on tegelikkuses osutunud väga raskeks täita tingimusi, mis peavad olema täidetud elektrienergia tegeliku heitkoguse deklareerimiseks. Ettepanek sisaldab sätteid nende probleemide käsitlemiseks.

Peale selle parandatakse ettepanekuga veidi meetme kohaldamist, näiteks laiendatakse riiklike pädevate asutuste võimalust nõuda tagatist, selgitatakse, et käitajad võivad jagada tõendatud heitkoguse andmeid teiste käitajatega, ning lihtsustatakse tegevusloaga SPIMi deklarandi kohustust pidada arvestust andmete üle.

⁴ Teatis „Euroopa terase ja metallide tegevuskava“, [COM\(2025\) 125](#).

⁵ Imporditud elektrienergia puhul nõutakse määruses 2023/956 seonduva heitkoguse arvutamiseks vaikeväärtuste kasutamist. Kui teatavad tingimused on täidetud, võib deklareerida elektrienergia tootmisega seotud tegeliku heitkoguse.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek, mille eesmärk on parandada SPIMi tulemuslikkust, aitab tagada, et liit saavutab oma ambitsioonikad kliimaeesmärgid. Euroopa kliimamääruses on sätestatud ELi õiguslikult siduv eesmärk saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus ja vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega⁶. Käesoleva aasta alguses tegi Euroopa Komisjon veel ettepaneku vähendada 2040. aastaks kasvuhoonegaaside netoheidet 90 %. ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute koguarvu kavandatav vähendamine peaks tõstma ELis heite eest makstavat süsinikuhinda. See suurendab vajadust tulemuslike ja usaldusväärsete vahendite järele, et vähendada süsinikuheite ülekandumise riski. Suurem süsinikukulude erinevus omamaiste ja kolmandate riikide tootjate vahel suurendab nii süsinikuheite ülekandumise riski tootmisahela järgmises etapis kui ka kohustuste vältimise ja neist kõrvalehoidmise riski.

Ettepanek on osa laiemast püüdlusest suurendada SPIMi tulemuslikkust. See tugineb SPIMi lihtsustamist ja tugevdamist käsitlevale määrusele (EL) 2025/2083⁷ ning selle eesmärk on meedet veelgi lihtsustada, säilitades samal ajal selle keskkonnamäärused. Näiteks täiustatakse käesoleva ettepanekuga imporditud elektrienergia vaikeväärtuste kasutamise eeskirju ning ühtlasi muudetakse lihtsamaks elektrienergia tegelike väärtuste deklareerimine.

Kooskõlas SPIMi määruse artikli 30 lõikega 2 tegi komisjon ka SPIMi põhjaliku läbivaatamise. Läbivaatamise käigus tehti kokkuvõtte sellest, kuidas meede on seni toimunud, hinnati suhteid arenguriikidega, sealhulgas vähim arenenud riikidega, ja neile avalduvat mõju⁸ ning kaaluti võimalikke edasisi samme. Läbivaatamise raames kaaluti ka võimalust laiendada SPIMi tulevikus muudele ELi HKS-i kuuluvatele sektoritele, kus on süsinikuheite ülekandumise risk, ning tootmisahela järgmise etapi toodetele muudes sektorites (tsement, väetised ja vesinik)⁹. Euroopa Komisjon võtab samal ajal vastu mitu rakendusakti ja delegeeritud õigusakti, milles sätestatakse tehnilised eeskirjad SPIMi toimimise kohta selle praeguses kohaldamisalas¹⁰.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1–17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. oktoobri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2083, millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses süsiniku piirimeetme lihtsustamise ja tugevdamisega (ELT L 2025/2083, 17.10.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2083/oj>).

⁸ Hindamise käigus kirjeldatakse üksikasjalikult SPIMi praeguse kohaldamisala mõju kontsentreeritumale riikide rühmale. Käesoleva mõjuhinnangu 6. jaos vaadeldakse ka mõju kolmandatele riikidele.

⁹ Elektri tootmisahela järgmise etapi tooteid arvesse ei võeta, kuna elektrit kasutatakse peaaegu kõigi kaupade tootmisprotsessis, mistõttu ei ole teostatav teha kõigi võimalike imporditud kaupade puhul kindlaks sisendina kasutatud elektri osakaal ja seonduv heitkogus.

¹⁰ Peamised käsitletavat aspektid hõlmavad eeskirju meetme kohaldamisalasse kuuluvate kaupadega seonduva heitkoguse seire, arvutamise ja tõendamise kohta, eeskirju SPIMi kohustuse kohandamiseks, et võtta arvesse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise tasemeid ELi HKS-i kuuluvates SPIMiga hõlmatud sektorites, ning eeskirju kolmandates riikides tegelikult tasutud süsinikuhindade arvessevõtmiseks.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandatav algatus on osa puhta tööstuse kokkulepest¹¹ ja on tihedalt kooskõlas tulevase tööstuse kiirendamise õigusakti eesmärkidega.

2. **ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS**

- **Õiguslik alus**

SPIMi määrus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 192 lõikel 1. ELi toimimise lepingu artikli 191 ja artikli 192 lõike 1 kohaselt aitab liit muu hulgas kaasa keskkonna säilitamisele, kaitsmisele ja selle kvaliteedi parandamisele ning meetmete edendamisele rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega ja eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

SPIMiga luuakse ühine ja ühtne raamistik, millega tagatakse ELi siseturul kohaldatava süsiniku hinnastamise poliitika ja impordi suhtes kohaldatava süsiniku hinnastamise poliitika samaväärsus. SPIMi ühetaoline kohaldamine on väga oluline, et vältida liidus vabasse ringlusse lubatud kaupade suhtes SPIMi kohaldamist. SPIMi tulemuslikkus sõltub ühtsest süsiniku hinnasignaalist, mida kohaldatakse järjepidevalt asjaomaste sektorite suhtes kõigis ELi liikmesriikides. SPIMi määruse kavandatud muudatused eeldavad samuti sellist ühetaolist kohaldamist.

Erinev avatus süsinikuheite ülekandumise riskile ei õigusta piisavalt riigi tasandil võetavaid meetmeid. Meede on suunatud väljaspool liitu tekkivale heitele ning sarnaselt ELi HKSiiga saavutab SPIM suurema tõhususe, kui seda kohaldatakse ühetaoliselt laiemas ulatuses.

- **Proportsionaalsus**

Ettepaneku eesmärk on suurendada SPIMi määruse tulemuslikkust, et säilitada ELi kliimapoliitika tulemuslikkust ja vastavus selle eesmärkidele. Samal ajal töötati välja poliitikavariandid, et piirata mõju ettevõtjate, ametiasutuste ja muude sidusrühmade halduskoormusele.

SPIMi kohaldamisala kavandatav laiendamine tootmisahela järgmise etapi terase- ja alumiiniumimahukatele toodetele tugineb kehtiva SPIMi määruse ja ELi HKSi loogikale, keskendudes toodetele ja sektoritele, kus seonduv heitkogus ja süsinikuheite ülekandumise risk on kõige suuremad. Lisaks sellele hinnati poliitikavariantide võimalikku mõju keerukuse ja halduskoormuse seisukohast, nagu on kirjeldatud ettepanekule lisatud mõjuhinnangu punktis 8.1. Hindamiseks kasutati tulemuslikkuse ja proportsionaalsuse näitajate kogumit, sealhulgas tootmise ja impordi koguheidet CN-koodide kaupa ning tootmisahela järgmise etapi toodete materjalikoostist kajastavat näitajat. Toodetel, mille kaalus on suurem põhimaterjalide osakaal, on toote kogumassiga võrreldes rohkem seonduvat heitkogust ja seega on neil tavaliselt kõige suurem ülekandumise risk. Lisaks sellele kasutati näitajaid tagamaks, et kaupade valikul võetakse arvesse ka tarneahelate keerukust. Selle põhjal laiendatakse ettepanekuga SPIMi kohaldamisala valitud terase- ja alumiiniumimahukatele tootmisahela järgmise etapi toodetele viisil, mis maksimeerib keskkonnakasutust, sest hõlmatakse veelgi suurem osa heitest, ning piirab samal ajal nii palju kui võimalik importijatele ja kolmandate riikide käitajatele tekitatavat halduskoormust ja keerukust.

¹¹ Teatis „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“, [COM\(2025\) 85 final](#).

Kõrvalehoidmise ja vältimise riski käsitlev ettepanek tasakaalustab võrdselt vajadust tagada SPIMi tulemuslikkus ning piirata meetme keerukust ja halduskoormust. Selles kasutatakse rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide kaudu paindlikku ja sihipärast lähenemisviisi, et teha kindlaks import, mille puhul esineb kõrvalehoidmise risk, või muud tavad, mille eesmärk on vältida SPIMi kohustusi. Sellise impordi puhul tuleks tegeliku heitkoguse kasutamise suhtes kohaldada lisatingimusi.

Elektrienergia impordi käsitleva ettepanekuga lihtsustatakse tegeliku heitkoguse väärtuste deklareerimise tingimusi. See parandab SPIMi tulemuslikkust süsinikuheite vähendamise stimuleerimisel kolmandates riikides, muutes samal ajal tegeliku heitkoguse väärtuste kasutamise kõigi sidusrühmade jaoks teostatavamaks. Muudatused lähenemisviisis elektrienergia impordi vaikeväärtustele ei tekita importijatele ega kolmandate riikide käitajatele lisakeerukust.

- **Vahendi valik**

Ettepanek eeldab SPIMi määruse muutmist. Selles sätestatakse konkreetsed eeskirjad, mis on vajalikud SPIMi määruse kohaldamiseks. Lisaks sellele eeldab käesolev määrus ühetaolist ja järjepidevat kohaldamist ning täitmise tagamist kogu liidus, et saavutada ELi toimimise lepingu artikli 32 (ühine lähenemisviis välispoliitikale) ja artikli 207 (ühine kaubanduspoliitika) eesmärgid.

Seetõttu saab käesoleva ettepaneku eesmäärke kõige paremini saavutada määruse abil. See tagab sätete vahetu kohaldatavuse.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ettepanek põhineb kogemustel, mis on saadud SPIMi määruse rakendamisel alates 1. oktoobrist 2023, mil algas mehhanismi üleminekuperiood.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Alates SPIMi üleminekuperioodi algusest 1. oktoobril 2023 on komisjoni talitused mitmesuguste teabevahetuskanalite kaudu järjepidevalt konsulteerinud sidusrühmadega liidust ja kolmandatest riikidest. 1. juulist kuni 26. augustini 2025 korraldati tagasisidekorje ja avalik konsultatsioon järgmistel teemadel: kohaldamisala laiendamine tootmisahela järgmise etapi toodetele, kõrvalehoidmise risk ja tavad, mis võivad kahjustada SPIMi eesmäärke, ning elektrienergia. Avaliku konsultatsiooni tulemuste põhjal leiab enamik tootmisahela järgmise etapi sidusrühmi, et SPIMi tõttu on järgmise etapi sektorites süsinikuheite ülekandumise risk. Nad on üldiselt nõus, et SPIMi laiendamine tootmisahela järgmise etapi toodetele vähendaks süsinikuheite ülekandumise riski, tõhustaks ELi kliimapolitikat, edendaks süsinikuheite vähendamise seotud innovatsiooni ning soodustaks nii vähese süsinikuheitega toodete tarbimist ELis kui ka ülemaailmseid süsiniku hinnastamise jõupingutusi. Enamik vastajaid märkis, et esineb praegusest SPIMist kõrvalehoidmise risk, mis võib piirata selle tulemuslikkust. Suurem osa vastanutest märkis ka, et praegune elektrienergia vaikeväärtuste arvutamise meetodika ei ole asjakohane, sest selles ei võeta arvesse muudest allikatest kui fossiilkütused toodetud elektrienergiat. Peale selle märkis enamik vastajaid, et imporditud elektrienergiaga seonduva tegeliku heitkoguse kohaldamise tingimusi tuleb lihtsustada.

Lisaks sellele pidasid komisjoni talitused ulatuslikke konsultatsioone ELi ja kolmandate riikide ametiasutustega, samuti tööstusharu esindajate, kodanikuühiskonna esindajate ning rahvusvaheliste ja valitsustevaheliste organisatsioonidega. Need olid kahepoolsed

kohtumised, arutelud SPIMi eksperdirühmas, küsitlused seoses uuringutega, mis käsitlesid kohaldamisala laiendamist tootmisahela järgmise etapi toodetele ja elektrienergiat, ning riiklike pädevate asutuste ja tolliasutuste küsitlused SPIMi riskijuhtimisraamistiku kontekstis.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepaneku koostamisel tugineti mitmetele uuringutele ja ekspertide nõuannetele, milles analüüsiti võimalikke kavandamiselemente ning nende keskkonna-, sotsiaalset ja majanduslikku mõju.

Enne ettepaneku ettevalmistamist tehti spetsiaalne toetav uuring, milles keskenduti SPIMi kohaldamisala laiendamisele tootmisahela järgmise etapi terase- ja alumiiniumimahukatele kaupadele. Lisaks sellele uuringule toimus Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühis keskuse toetusel sotsiaal-majandusliku ja keskkonnamõju sihtotstarbeline modelleerimine ning komisjoni talitused viisid läbi ulatusliku dokumentide analüüsi ja põhjaliku statistilise analüüsi. Peale selle võeti käesoleva algatuse raames arvesse teavet, mis koguti valdkondlike uuringute, sealhulgas elektrienergiat kui SPIMi kaupa käsitleva uuringu raames.

Eespool esitatud analüüsile tuginedes korraldasid komisjoni talitused sihtkonsultatsioonid asjaomaste ettevõtjate ja liikmesriikidega ning vahetasid sidusrühmadega teavet SPIMi eksperdirühma kaudu ja spetsiaalsetel sidusrühmade kohtumistel. Komisjoni talitused analüüsisid ka andmeid, mis koguti deklarantide poolt üleminekuperioodil esitatud SPIMi kvartaliaruande kaudu.

- **Mõjuhinnang**

Õiguskontrollikomitee esitas mõjuhinnangu kohta reservatsioonidega positiivse arvamuse, sealhulgas täiustamissoovitused. Mõjuhinnangut muudeti täiendavalt, et neid soovitusi arvesse võtta.

Mõjuhinnangus tuuakse välja poliitikavariandid, mida kaaluti seoses meetme laiendamisega tootmisahela järgmise etapi kaupadele, täiendavate kaitsemeetmetega kõrvalehoidmise ja selliste tavade vastu, mis võivad kahjustada SPIMi eesmärke, ning läbivaadatud eeskirjadega imporditud elektrienergia suhtes tegeliku seonduva heitkoguse kasutamise tingimuste kohta. Hinnangus analüüsitakse kõigi poliitikavariantide tulemuslikkust asjakohaste küsimuste lahendamisel. Peale selle kirjeldatakse selles võimalike poliitikavariantide mõju majanduslikele ja sotsiaalsetele näitajatele ning halduskoormusele, enne kui tehakse otsus eelistatud poliitikavariandi kohta. Poliitikavariante võrreldakse lähtestsenaariumiga, mis kajastab kehtivate õigusaktide kohast SPIMi. Lähtestsenaarium hõlmab ka ELi kliimameetmete paketi „Eesmärk 55“ rakendamist, sealhulgas lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise järkjärgulist kaotamist ELi HKS-i raames. Lisaks sellele eeldatakse lähtestsenaariumis 2025. aasta oktoobris vastu võetud SPIMi lihtsustamise rakendamist, sealhulgas ühtset massipõhist künnist 50 tonni SPIMi kaupa importija kohta aastas (nelja SPIMi kaupade kategooria puhul).

Selleks et laiendada kohaldamisala terase- ja alumiiniumisektori põhimaterjalide tootmisahela järgmise etapi toodetele, hinnati toodete süsinikuheite ülekandumise riski kahe peamise kriteeriumi alusel. Esiteks võeti kaupade kaubeldavuse asendusväärtusena arvesse nende kaubanduse intensiivsust¹². Kaupade puhul, millega on lihtsam kaubelda, on suurem süsinikuheite ülekandumise risk, mis tuleneb tootmise ümberpaigutamisest või asendamisest

¹² Konkreetse toote puhul kaubavahetuse väärtus (eksport pluss import) jagatuna selle toote kogutarbimise väärtusega ELis.

kolmandatest riikidest pärit impordiga. Teise kriteeriumina kajastab kulururve näitaja seda, kui palju mõjutavad SPIMiga hõlmatud sisendmaterjalide süsinikukulud tootmisahela järgmise etapi kauba üldkulusid võrreldes selle üldise lisandväärtusega. Tagamaks, et hõlmatud on ainult kõige suurema kliimamõjuga tooted, jäeti valikust välja kaubad, mis jäävad sektori tasandil seonduva heitkoguse konkreetsest alammäärast allapoole. Kui nende kriteeriumide suhtes kohaldati erinevaid künniseid, saadi kolm representatiivset poliitikavarianti SPIMi laiendamiseks tootmisahela järgmise etapi kaupadele. Poliitikavariant 1 hõlmab sihipärast laiendamist, mis on suunatud üksnes suurima süsinikuheite ülekandumise riski ja heitemahukusega kaupadele. Poliitikavariant 2 hõlmab tasakaalustatud laiendamist, mis keskendub tootmisahela järgmise etapi kaupadele, mille puhul esineb ülekandumise risk ja millel on suur heitemahukus. Poliitikavariant 3 hõlmab ulatuslikku laiendamist kõigile tootmisahela järgmise etapi kaupadele, mille puhul esineb ülekandumise risk.

Mõjuhindangus jõutakse järeldusele, et eelistatud on poliitikavariant 2, võttes arvesse eesmärki maksimeerida keskkonnakasu ning piirata samal ajal täiendava keerukuse ja halduskoormusega seotud kulusid. Selle poliitikavariandi puhul on hõlmatud heite, süsinikuheite ülekandumise riski vähendamise ja hinnangulise heitkoguste vähendamisega seotud keskkonnakasu märkimisväärselt suurem kui poliitikavariandi 1 puhul. Samal ajal on poliitikavariandi 2 keskkonnakasu sarnane poliitikavariandi 3 omaga, kuid eeldatavad kulud on palju väiksemad. Võrreldes poliitikavariandiga 3 mõjutab poliitikavariant 2 vähem importijaid, sisaldab vähem uusi CN-koode ja puudutab üldiselt vähem keerukaid kaupu seonduva heitkoguse arvutamiseks.

Süsinikuheite ülekandumise riski täiendavaks vähendamiseks kaaluti jääkide puhul kahte peamist poliitikavarianti. Poliitikavariandiga 1 nähakse ette tarbimiseelsete jääkide lisamine SPIMi kohaldamisalasse SPIMi lähteainena. Poliitikavariant 2 hõlmab SPIMi lähteainetena nii tarbimiseelseid kui ka tarbimisjärgseid jääke. Mõjuhindangus jõutakse järeldusele, et poliitikavariant 1 kajastab parimat üldist lähenemisviisi, keskendudes üksnes suure riskiga valdkondadele, et vähendada tarbetut halduskoormust. Eelkõige leiti, et tarbimisjärgsete jääkide lisamine SPIMi lähteainena, nagu on kavandatud poliitikavariandis 2, võib pärssida ringmajandust ja ei oleks kooskõlas mitme ELi poliitikameetmega selles valdkonnas.

SPIMi eesmärke kahjustada võivate kõrvalehoidmise viiside puhul kaaluti kahte poliitikavarianti, millest mõlemal on ühised meetmed.

Ühised meetmed seisnevad esiteks selles, et komisjonile antakse õigus täpsustada CN-koode, et paremini kajastada SPIMi kohaldamisalasse kuuluvate mis tahes CN-koodi alla kuuluvate eri toodete konkreetset koostist. Selle volitusega on võimalik hõlmata sama CN-koodi alla kuuluvate toodete asjakohaseid koostisi. Teiseks antakse sellega komisjonile õigus kehtestada teatavate CN-koodide / kolmandate riikide käitiste puhul tegeliku heitkoguse kasutamisele lisatingimusi, kui esineb suur kuritarvituste risk. See võimaldab kehtestada lisatingimusi, mis peavad olema täidetud, et kasutada tegelikke kontrollitud väärtusi, mis on seotud konkreetsete kaubajuhtumitega, ning tõendeid, mis näitavad, et kuritarvitusi ei ole toimunud. Need tingimused ja tõendid tuleks kavandada viisil, mis on proportsionaalne ning ei koorma käitajaid ja importijaid tarbetult.

Poliitikavariandiga 1 tehakse ettepanek lisada lähteainena tarbimiseelsed alumiiniumi- ja terasejäägid, võimaldades seega omistada heitkogus jääkidele kui lähteainele. Samuti antakse sellega komisjonile õigus nõuda täiendavaid tõendeid tootmiskoha tõendamiseks ja maandada seeläbi heitemahukuse valesti deklareerimise riski, mis tuleneb jälgitavuse puudumisest. Täiendavate tõendite esitamise nõue oleks suunatud konkreetsete CN-koodide impordile ja

päritoludele, mille puhul esineb suurim heitemahukuse valesti deklareerimisest tulenev kõrvalehoidmise risk.

Poliitikavariant 2 põhineb poliitikavariandil 1, kuid laiendab veelgi poliitikameetmete kohaldamisala. Lisaks tarbimiselsetele jääkidele hõlmaks see poliitikavariant SPIMi lähteainena ka tarbimisjärgseid jääke. Tootmiskoha tõendamise nõuet kohaldataks kõigi CN-koodide/päritolude suhtes. Seega mõjutaks see kõiki SPIMi deklaratsioone, mis põhinevad heitkoguse tegelikel väärtustel.

Eelistatud valik on poliitikavariant 1, kuna selle tasakaalustatud ja proportsionaalne lähenemisviis võimaldab tõhusalt vähendada kõrvalehoidmise riske.

Elektrienergia impordi käsitlemisel esinevate puuduste kõrvaldamiseks kaaluti nelja poliitikavarianti. Need poliitikavariandid erinevad heitekoefitsiendi arvutamiseks kasutatava meetodika ja tegelike väärtuste deklareerimise tingimuste poolest. Need hõlmavad kahe peamise poliitilise valiku eri kombinatsioone: i) eksportiva riigi fossiilkütustel põhineva CO₂ heite koefitsiendi säilitamine või üleminek eksportiva riigi keskmisele võrgu heitekoefitsiendile; ii) ülekoormusega seotud kriteeriumi muutmine, viidates struktuurse ülekoormuse puudumisele, või selle täielik kõrvaldamine. Lisaks sellele kohaldatakse kõigi poliitikavariantide suhtes kahte elementi. Esiteks on muudetud kriteeriumi, milles selgitatakse, et energiaostulepingud hõlmavad üksnes füüsilisi energiaostulepinguid ja võimaldavad samal ajal kasutada ka kaudseid energiaostulepinguid. Teiseks muudetakse võimsuse registreerimise tingimust ja seda kohaldatakse ainult võimsuse otsese jaotamise korral.

Elektrienergia impordi puhul on eelistatud poliitikavariant minna üle keskmisele võrgu heitekoefitsiendile eksportivate riikide puhul ja jätta välja tegeliku heitkoguse väärtuse kasutamise suhtes kohaldatav ülekoormusega seotud kriteerium. Keskmise võrgu heitekoefitsient kajastab paremini päritoluriigi süsinikuheite vähendamise suundumust, kuna arvesse võetakse ka taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiat. Koos energiaostulepingutega ja võimsuse registreerimisega seotud tingimuste muutmisega hõlbustab võrgu ülekoormuse puudumise tingimuse kaotamine veelgi tegelike väärtuste esitamist.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

SPIMi kohaldamisala laiendamine tootmisahela järgmise etapi terase- ja alumiiniumimahukatele toodetele saab kasu meetme lihtsustamisest, milles lepiti kokku 2025. aasta oktoobris¹³. Ühtne massipõhine künnis 50 tonni imporditud SPIMi kaupu jätab praeguse SPIMi kohaldamisalast välja ligikaudu 182 000 importijat, mis vähendab importijate halduskulusid hinnanguliselt 1,123 miljoni euro võrra aastas¹⁴. Ühtne massipõhine künnis kehtib ka tootmisahela järgmise etapi importijate puhul, kusjuures üle 90 % importijatest, kes tegutsevad käesoleva ettepaneku kohase laiendamisega hõlmatud sektorites, on SPIMi kohustustest vabastatud ja samal ajal jääb üle 99 % heitkogusest kohaldamisalasse.

Kõigi kaalutud poliitikavariantide puhul (nagu on kirjeldatud mõjuhinnangu jaotises) on hoolikalt hinnatud nende mõju halduskoormusele. Käesolevas ettepanekus sisalduva

¹³ ELT L 2025/2083.

¹⁴ Mõjuhinnang, mis on lisatud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses süsiniku piirimeetme lihtsustamise ja tugevdamisega (COM/2025/87 final).

poliitikapaketi valimisel on kaalutud selle keskkonnakasu vajadusega piirata täiendavat halduskoormust ning vältida SPIMi keerukamaks muutmist. Seda on kirjeldatud ka käesolevas seletuskirjas proportsionaalsust käsitlevas punktis ja mõjuhinnangu kokkuvõttes.

SPIMi laiendamine tootmisahela järgmise etapi kaupadele mõjutab mõõdukalt SPIMi kohaldamisalasse kaasatud VKEdest importijate (ja kolmandate riikide VKEdest tootjate) arvu, kusjuures ligikaudu pooled SPIMi kohaldamisalasse kuuluvatest uutest importijatest on VKEd. Kokku tekivad sellega SPIMi kohustused praegusele lisaks veel ligikaudu 3 800–3 900 VKE-l.

- **Põhiõigused**

Ettepanekus järgitakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige aitab see saavutada eesmärki tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse kooskõlas harta artiklis 37 sätestatud kestliku arengu põhimõttega.

4. MÕJU EELARVELE

Tootmisahela järgmisele etapile laiendamise eesmärk ei ole teenida tulu, vaid pigem suurendada SPIMi kliimatõhusust süsinikuheite ülekandumise riski vältimisel. Mõjuhinnangu kohaselt peaks ettepanek tooma 2030. aastaks ligikaudu 0,58 miljardit eurot tulu aastas. Pärast 2030. aastat, kui ELi HKS-i raames lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine järk-järgult kaotatakse ja SPIM järk-järgult kasutusele võetakse, peaks tulu jätkuvalt suurenema, jõudes 2035. aastaks hinnanguliselt 0,69 miljardi euroni. Vastavalt komisjoni ettepanekule mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2028–2034 on mõju ELi eelarvele aastatel 2028–2034 hinnanguliselt keskmiselt 0,2 miljardit eurot aastas.

Vältimise ja kõrvalehoidmise riskide vähendamiseks võetud meetmed aitavad tagada, et prognoositud tulud realiseeruvad praktikas.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

SPIMi üleminekuperioodi kohaldatakse kuni 2025. aasta lõpuni ja lõplik etapp algab 2026. aastal.

Enne üleminekuperioodi lõppu ja kooskõlas SPIMi määruse artikli 30 lõikega 2 peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule läbivaatamist käsitleva põhjaliku aruande üleminekuperioodist saadud kogemuste kohta. Aruandes kirjeldatakse ka võimalikke tulevasi samme edasisteks läbivaatamisteks ja kohaldamisala laiendamiseks. Lisaks sellele valmistab Euroopa Komisjon ette mitme rakendusakti ja delegeeritud õigusakti vastuvõtmist. Neis sätestatakse tehnilised eeskirjad SPIMi toimimise kohta selle praeguses kohaldamisalas.

Komisjon jätkab SPIMi rakendamise jälgimist ja hindamist ning annab sellest aru kooskõlas SPIMi määruse nõuetega.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Käesoleva määrusega muudetakse määrust (EL) 2023/956 järgmiselt.

Artikli 1 punktis 1 selgitatakse määruse (EL) 2023/956 kohaldamist pärast selle inkorporeerimist EMP lepingusse ja antakse komisjonile õigus võtta vastu rakendusakte, et kõnealuse määruse III lisa vastavalt muuta.

Artikli 1 punkti 1 alapunktides c ja d on sätestatud võimalus tunnustada asjakohase elektrienergiaturu *acquis*' ülevõtmist, mille eesmärk on taotleda kolmanda riigi

elektrienergiaturu integreerimist liidu elektrienergiaturuga turgude liitmise teel, komisjoni ja kolmandate riikide vahelise vastastikuse mõistmise memorandumiga kaudu.

Artikli 1 punkti 1 alapunktiga e ja punktiga 19 on ette nähtud võimalus võtta kiirmenetluse korras vastu delegeeritud õigusakte, et lisada kolmas riik või territoorium määruse (EL) 2023/956 III lisas esitatud selliste kolmandate riikide või territooriumide loetellu, mille suhtes kohaldatakse erandit.

Artikli 1 punkti 1 alapunktis e on sätestatud liidu võimalus sõlmida kolmandate riikidega lepinguid, süsiniku hinnastamise mehhanismi arvessevõtmiseks ja akrediteerimisasutuste vastastikuseks tunnustamiseks.

Artikli 1 punktiga 3, punkti 5 alapunkti a alapunktiga 2 ja punkti 5 alapunktiga c ning punkti 8 alapunktidega b ja c antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega nõutakse juhul, kui on piisavalt tõendeid, mis osutavad kuritarvituste suurele riskile, asjaomase CN-koodide ja päritolude alarühma puhul täiendavate tõendite esitamist selle kohta, et selliseid kuritarvitusi ei ole toimunud.

Artikli 1 punkti 2 ja punkti 6 alapunktiga c ning punktidega 21, 22 ja punkti 23 alapunktiga b laiendatakse määruse (EL) 2023/956 kohaldamisala teatavatele terase- ja alumiiniumimahukatele tootmisahela järgmise etapi kaupadele ning nähakse ette võimalus kohaldada mõne sellise kauba suhtes järkjärgulist hinnalisandit.

Artikli 1 punktiga 4 lisatakse nõue, et tegevusloaga taotleja peab oma taotluses märkima esindatavate importijate EORI-numbri või muu riikliku tunnusnumbri.

Artikli 1 punkti 5 alapunkti a alapunktis 1 ja punkti 8 alapunktis a on sätestatud, et käitaja registreeritakse SPIMi registris, et teha kindlaks seonduv heitkogus tegeliku tõendatud heitkoguse alusel.

Artikli 1 punkti 5 alapunktides b ja c nõutakse, et tegevusloaga SPIMi deklarant esitaks vajaduse korral tõendid tegeliku heitkoguse alusel deklareeritud kaupade tootmise kohta ja aja kohta.

Artikli 1 punkti 5 alapunktis b selgitatakse, et komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli menetluste kohta.

Artikli 1 punkti 6 alapunktis a ja punktis 24 on sätestatud sisendmaterjalide (lähteainete) lisamine kaupadega seonduva heitkoguse kindlaksmääramise metoodikasse.

Artikli 1 punkti 6 alapunktis b, punkti 8 alapunktis d ja punktis 23 on käitajale ette nähtud võimalus avaldada tegevusloaga SPIMi deklarandile ainult selliste andmeelementide alarühma, mis on vajalikud tegeliku heitkoguse aruandluseks, arvutamiseks ja tõendamiseks.

Artikli 1 punktis 7 selgitatakse, et komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, mis käsitlevad tasutud süsinikuhinna tõendamise eest vastutava sõltumatu isiku kvalifikatsiooni kindlakstegemise tingimusi, sealhulgas riikliku akrediteerimisasutuse poolt akrediteeringu andmist.

Artikli 1 punkti 9 alapunktis b selgitatakse, et komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte välismaal makstud süsinikuhinna arvestamiseks samaväärsuse põhimõtte alusel ja võttes arvesse süsinikukrediitidega seoses tehtud jõupingutusi.

Artikli 1 punkti 8 alapunktis c selgitatakse, et käitaja võib avaldada sisendmaterjalidega (lähteainetega) seonduva heitkoguse tõendamise seotud teabe teisele käitajale.

Artikli 1 punkt 9 võimaldab pädevatel asutustel nõuda tagatise esitamist täiendavatel juhtudel ja kasutada seda juhul, kui tegevusloaga SPIMi deklarant ei tagasta piisavat hulka SPIMi sertifikaate, et nõuda sisse kõik veel tasumata finantskohandused.

Artikli 1 punktis 10 selgitatakse, et komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles sätestatakse tõendajate kasutatavad tõendamismenetlused.

Artikli 1 punktis 11 selgitatakse, et komisjon või pädev asutus võib SPIMi deklaratsiooni järelkontrolli raames nõuda tegevusloaga SPIMi deklarandilt tõendeid selle kohta, et imporditud kaubad toodeti deklareeritud käitises ja deklareeritud tootmisperioodil.

Artikli 1 punktis 12 on sätestatud konkreetne reegel SPIMi sertifikaatide hinna arvutamiseks juhuks, kui enampakkumisplatvormil toimub ainult üks enampakkumine.

Artikli 1 punktis 13 selgitatakse, et tegevusloaga SPIMi deklarantidele esitatav nõue tagada, et SPIMi registris nende kontol olevate SPIMi sertifikaatide arv vastab iga kvartali lõpus vähemalt 50 %-le põhineb aastasel tsükli, seega tuleks kvartaliarvutusest välja jätta sertifikaadid, mis on ostetud muudel aastatel kui kalendriaasta.

Artikli 1 punktiga 14 lihtsustatakse tagasiostmise protsessi, jättes tagasiostmise protsessist välja komisjoni osaluse.

Artikli 1 punkti 15 alapunktis a täpsustatakse SPIMi konto numbri rolli SPIMi kohustuste täitmise eest vastutava isiku kindlaksmääramisel.

Artikli 1 punkti 15 alapunktidega b ja c lubatakse pädevatel asutustel taotleda SPIMi registri kaudu edastatud asjakohaste tolliandmete ja teabe õigsuse kontrollimist.

Artikli 1 punkti 15 alapunktidega a ja d antakse komisjonile õigus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks kauba materjali- ja keemiline koostis, ning võimaldatakse tolliasutustel edastada see teave komisjonile.

Artikli 1 punktis 16 on määratletud uus kõrvalehoidmise tava, mis seisneb kaupade tarneahelate kunstlikus kohandamises, et saada kasu väiksemast vaikeväärtusest.

Artikli 1 punktiga 17 antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et kõrvaldada kaup I lisast tõsiste ja ettenägematute asjaolude korral, mis põhjustavad suurt kahju liidu siseturule.

Artikli 1 punktiga 18 muudetakse õigusi, mille kaasseadusandjad on komisjonile andnud, ning volitatakse komisjoni vastu võtma delegeeritud õigusakte käesoleva ettepanekuga tehtud muudatuste arvessevõtmiseks.

Artikli 1 punktis 20 selgitatakse, et SPIMi toimimist hindavas aruandes tuleks hinnata SPIMi mõju tulevikus hõlmatavatele sektoritele ning et aruandele võib vajaduse korral lisada seadusandliku ettepaneku.

Artikli 1 punktiga 22 muudetakse imporditud elektrienergia heitekoefitsienti, et võtta arvesse kõigist allikatest toodetud elektrienergiat. Samuti muudetakse sellega imporditud elektrienergiaga seonduva tegeliku heitkoguse kohaldamise tingimusi, et muuta need paindlikumaks.

Artikkel 2 sisaldab sätteid kavandatavate meetmete jõustumise ja kohaldamise kohta. Selleks et esimesed SPIMi deklaratsioonid oleks võimalik esitada õigel ajal 30. septembriks 2027, kohaldatakse imporditud elektrienergia heitekoefitsiendi arvutamise meetodi ja imporditud elektrienergiaga seonduva tegeliku heitkoguse kohaldamise tingimuste muudatusi elektrienergia impordi suhtes, mis toimus alates 1. jaanuarist 2026. Muudatusi, mida tuleb rakendada SPIMi registris või mis tuleb käivitada kalendriaasta alguses, sealhulgas

kohaldamisala laiendamine tootmisahela järgmise etapi toodetele, kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses selle kohaldamisala laiendamisega tootmisahela järgmise etapi kaupadele ja kõrvalehoidmise vastaste meetmetega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/956³ kavandati algselt piiratud kohaldamisalaga, mis hõlmab kaupu, mille puhul on süsinikuheite ülekandumise risk kõige suurem ja mis on kõige süsinikumahukamad. Kõnealuse määruse kohaldamisala tuleks järk-järgult laiendada, et see hõlmaks kõnealuse määruse I lisas loetletud kaupade väärtusahelas tagapool olevaid tooteid.
- (2) Komisjon esitas oma teatises „Euroopa terase ja metallide tegevuskava“⁴ eesmärgid laiendada süsiniku piirimeetme (edaspidi „SPIM“) kohaldamisala teatavatele terase- ja alumiiniumimahukatele tootmisahela järgmise etapi toodetele ning käsitleda kõrvalehoidmise ohtu ja tavaid, mis võivad kahjustada SPIMi eesmärke, sealhulgas vähese heitega kaupade ümbersuunamine liidu turule kolmandatest riikidest, kes ei tee jõupingutusi kogu oma tootmise süsinikuheite vähendamiseks.
- (3) Kuna SPIMi eesmärk on luua stiimuleid, mis motiveeriksid kolmandates riikides asuvaid käitajaid oma heidet vähendama, on liit võtnud kohustuse teha Euroopa rohelepe⁵ välismõõdme osana ja kooskõlas Pariisi kokkuleppega⁶ koostööd madala ja keskmise sissetulekuga kolmandate riikidega ning neid toetada, et vähendada nende töötleva tööstuse süsinikuheidet. Liit peaks jätkama nende riikide, eelkõige vähim

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/956, millega kehtestatakse süsiniku piirimeede (ELT L 130, 16.5.2023, lk 52, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj>).

⁴ Teatis „Euroopa terase ja metallide tegevuskava“, [COM/2025/125 final](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025DC0085)<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025DC0085>.

⁵ Teatis „Euroopa roheline kokkulepe“, [COM/2019/640 final](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025DC0085).

⁶ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

arenenud riikide toetamist liidu eelarvest, et aidata tagada nende kohanemine käesoleva määruse kohaste kohustustega. Liit peaks jätkuvalt toetama mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäära ning kliimameetmete rahvusvaheliseks rahastamiseks antava liidu rahalise toetuse piires kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise meetmeid nendes riikides, sealhulgas nende pingutusi tööstuse süsinikuheite vähendamiseks ja ümberkujundamiseks. Seda kinnitab veelgi ELi ülemaailmne kliima- ja energiavisioon,⁷ milles märgitakse, et EL teeb partneritega ennetavat koostööd, et tagada parem sidusus ELi sise- ja välispoliitika vahel. SPIMi järkjärgulise kasutuselevõtu edenedes kavatab liit tugevdada partnerlusi ja toetada laiemaid kliimamuutuste leevendamise jõupingutusi, sealhulgas anda riikidele rahalist toetust süsinikuheite vähendamise meetmete elluviimiseks.

- (4) Pärast määruse (EL) 2023/956 inkorporeerimist EMP lepingusse ei tuleks SPIMi kohaldavaid EFTA riike käesoleva määruse kohaldamisel käsitada kolmandate riikidena ja need tuleks määruse III lisast välja jätta. Luuakse ühine SPIMi ala, kus määruse (EL) 2023/956 artikli 2a kohast künnist hakatakse ühiselt kohaldama liitu importimise suhtes ja SPIMi kohaldavate EFTA riikide tolliterritooriumidele importimise suhtes.
- (5) Pärast määruse (EL) 2023/956 inkorporeerimist EMP lepingusse tuleks kõnealust määrust kohaldada I lisas loetletud ja kolmandast riigist pärit kaupadest saadud töödeldud toodete suhtes, mis on saadud määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 256 osutatud seestöötlemisprotseduuri tulemusena, kui need reeksporditakse SPIMi inkorporeerinud EFTA riigi tolliterritooriumile, tingimusel et need imporditakse ühele sellistest tolliterritooriumidest. Komisjonile tuleks anda rakendamisvolitused üksikasjalike tingimuste kehtestamiseks SPIMi kohaldamiseks sellise kauba suhtes.
- (6) Määruse (EL) 2023/956 inkorporeerimisel EMP lepingusse tuleks selgitada, et kõnealust määrust ei kohaldata kauba suhtes, mis on varem lubatud vabasse ringlusse SPIMi inkorporeerinud EFTA riikide tolliterritooriumil, tingimusel et tollideklarant märgib järgmises tollideklaratsioonis, et kaup on varem lubatud vabasse ringlusse EFTA riikide tolliterritooriumil.
- (7) Pärast määruse (EL) 2023/956 inkorporeerimist EMP lepingusse ei tuleks SPIMi kohaldavaid EFTA riike käesoleva määruse kohaldamisel käsitada kolmandate riikidena ja need tuleks määruse III lisast välja jätta. Luuakse ühine SPIMi ala, kus määruse (EL) 2023/956 artikli 2a kohast künnist hakatakse ühiselt kohaldama liitu importimise suhtes ja SPIMi kohaldavate EFTA riikide tolliterritooriumidele importimise suhtes.
- (8) Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada kolmandatest riikidest pärit elektrivoogude suhtes, mis tulenevad meetmetest, mida põhivõrguettevõtjad võtavad oma võrkude ohutu ja turvalise toimimise tagamiseks, sealhulgas hädaolukordade ja plaaniväliste voogude käsitlemiseks.
- (9) Asjaomaste kolmandate riikide poolt elektrisüsteemide turgude liitmisel tehtud edusammude nõuetekohane tunnustamine tagab, et kõik käesolevas määruses ette nähtud ajaliselt piiratud vabastused on täielikult kooskõlas liidu strateegiliste eesmärkidega ja nende kolmandate riikide konkreetsete saavutustega. Olemasoleva elektritaristu tõhus kasutamine ja kolmandate riikide elektrienergiaturgude

⁷ Ühisteatis: ELi ülemaailmne kliima- ja energiavisioon: Euroopa konkurentsivõime kindlustamine maailmaturul ja puhtale majandusele ülemineku kiirendamine, [JOIN\(2025\) 25 final](#).

integreerimine liidu elektrienergia siseturuga on oluline, et vähendada nii liikmesriikide kui ka asjaomaste kolmandate riikide kulusid ning tagada varustuskindlus. Selline tunnustamine tuleks ette näha komisjoni ja nende kolmandate riikide vahelise vastastikuse mõistmise memorandumiga, kes on asjakohase elektrienergiaturu *acquis*' täielikult üle võtnud ja komisjon on seda kontrollinud. Vastastikuse mõistmise memorandumis tuleks sätestada määrusega (EL) 2023/956 ette nähtud erandi kohaldamise ajakava, võttes samal ajal arvesse asjakohaste turueeskirjade järgimist ja põhivõrguettevõtjate asutusi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/943⁸ ja komisjoni määrusega (EL) 2015/1222⁹ ning edusamme, mida asjaomased riigid on elektritootmise puhul teinud ELi HKSiga samaväärsete süsiniku hinnastamise meetmete kasutuselevõtuks.

- (10) Tagamaks, et ühtne massipõhine künnis ei ületa 1 % imporditud kaupade ja töödeldud toodetega seonduvast heitkogusest pärast määruse (EL) 2023/956 laiendamist tootmisahela järgmise etapi toodetele, tuleks 2027. aastal teha künnise iga-aastane hindamine impordiandmete põhjal, mis hõlmavad kõnealuse laiendamisega hõlmatud tootmisahela järgmise etapi kaupu.
- (11) SPIMi eesmärk on vähendada süsinikuheite ülekandumise riski selle tagamisega, et toodete suhtes kohaldatakse samaväärset süsinikuhinda, olenemata sellest, kas need on liitu imporditud või liidus toodetud. Kuid niikaua kui märkimisväärne osa liidu rahvusvahelistest partneritest lähtub poliitikast, millega ei saavutata samaväärseid kliimaeesmärke, püsib risk, et süsinikuheite kandub üle väljapoole ELi, mille tulemusel on koguheite suurem kui see oleks süsinikuheite ülekandumise puudumise korral.
- (12) Kuritarvitustega võib tegemist olla siis, kui osalejad kasutavad tegeliku heitkoguse kasutamise võimalust ära selleks, et põhjendamatult vältida SPIMist tulenevaid finantskohustusi kas täielikult või osaliselt, ning piiravad seeläbi SPIMi tulemuslikkust süsinikuheite ülekandumise riski vähendamisel liidus ja takistavad liidu kliimapoliitika eesmärkide saavutamist.
- (13) Komisjon peaks jälgima SPIMi mõju liidu siseturule, et hinnata SPIMi tulemuslikkust vähendavate kuritarvituste riski ja võimalikku mõju liidu siseturule, sealhulgas analüüsides tolli impordideklaratsioone ja SPIMi deklaratsioone või tuginedes mis tahes asjakohasele teabeallikale, sealhulgas liikmesriikidelt SPIMi eksperdirühmas toimuva teabevahetuse või muu asjakohase teabevahetuse kaudu saadud teabele.
- (14) Selleks et võimaldada kiiret reageerimist olukorras, kus tõendid osutavad suurele kuritarvituste riskile, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks teatava kaupade ja päritolude kombinatsiooni puhul tegeliku heitkoguse kasutamiseks deklareeritav teave ja tõendid, mis näitavad, et selliseid kuritarvitusi ei ole aset leidnud. Kui komisjon leiab piisavalt tõendeid, mis viitavad suurele kuritarvituste riskile, peaks komisjon tegutsema delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisega kolme kuu jooksul pärast selliste tõendite leidmist. Need tingimused ja

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (uuesti sõnastatud) (ELT L 158, 14.6.2019, lk 54–124, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

⁹ Komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24–72, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>).

tõendid tuleks kavandada proportsionaalselt ning need ei tohiks käitajaid ja importijaid tarbetult koormata.

- (15) Selleks et teha kindlaks importijad, keda esindab kaudne tolliesindaja, peaks tegevusloa taotlus sisaldama esindatavate importijate ettevõtjate registreerimis- ja identifitseerimisnumbrit (EORI-number) või muud liiki riiklikku tunnusnumbrit.
- (16) Selleks et vähendada tegeliku heitkoguse alusel kindlaks tehtud seonduva heitkoguse valesti deklareerimise riski, peaks komisjonil ja pädeval asutusel olema lubatud nõuda tegevusloaga SPIMi deklarandilt tõendite esitamist selle kohta, et imporditud kaubad toodeti deklareeritud käitises ja deklareeritud tootmisperioodil. Teatavate kaupade kohta, nagu kaubad, mille puhul esineb heitemahukuse suuremat heterogeensust, või ainult teatavatel juhtudel, tuleks tõendeid nõuda SPIMi deklaratsiooni osana. Komisjonil peaks olema õigus võtta vastu rakendusakte, et määrata kindlaks kaubad, mille kohta tuleks SPIMi deklaratsiooni osana selliseid tõendeid nõuda, ning esitatavate tõendite konkreetne liik.
- (17) Selleks et hõlbustada kolmandas riigis asuvat käitajat käsitleva teabe töötlemist, vähendada käitaja ja tegevusloaga SPIMi deklarandi halduskoormust ning hõlbustada SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli, peaks käitajate registreerimine olema vajalik samm seonduva heitkoguse kindlaksmääramiseks tegeliku tõendatud heitkoguse alusel.
- (18) Selleks et edendada ühtlustatud lähenemisviisi SPIMi deklaratsioonide järelkontrollile, tuleks täpsustada, et komisjon võib SPIMi deklaratsiooni standardvormingut käsitleva rakendusakti osana kehtestada SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli menetlused.
- (19) Tarbimiseelsete jääkide tootmisel liidus tekkiva heite suhtes kohaldatakse süsinikuhindu, kuna ELi HKSis mõõdetakse heitkogust käitise tasandil. Kuna määruse (EL) 2023/956 kohaselt loetakse tarbimiseelsed alumiiniumijäägid ja tarbimiseelsed terasejäägid heitevabaks, kohaldatakse selliste imporditud kaupade suhtes, mille sisendmaterjaliks on tarbimiseelsed alumiiniumijäägid või tarbimiseelsed terasejäägid, liidus toodetud kaupadega võrreldes madalamat süsinikuhindu, mis vähendab SPIMi tulemuslikkust I lisas loetletud kaupade süsinikuheite ülekandumise riski vähendamisel.
- (20) Selleks et suurendada SPIMi tulemuslikkust kaupade süsinikuheite ülekandumise riski vähendamisel, tuleks kaupadega seonduva heitkoguse arvutamisel arvesse võtta tarbimiseelsete alumiiniumijääkide ja tarbimiseelsete terasejääkide heitkogust. Kuna tarbimiseelsed jäägid on kaassaadus, mis tekib tahtmatult metallitoodete tootmisprotsessis ja mida saab tootmisprotsessis kohe korduskasutada, ei peeta neid iseenesest süsinikuheite ülekandumise riskiga kaubaks. Seepärast tuleks tarbimiseelsete alumiiniumijääkide ja tarbimiseelsete terasejääkide heitkogust arvesse võtta üksnes juhul, kui neid kasutatakse käesoleva määruse I lisas loetletud kaupade lähteainena. Komisjon peaks tagama, et sisendmaterjalina (lähteainena) kasutatavate tarbimiseelsete jääkidega seonduva heitkoguse seirest, aruandlusest ja tõendamisest ei hoita kõrvale muu hulgas sellega, et tarbimiseelsed jäägid esitatakse valesti tarbimisjärgsete jääkidena eesmärgiga vähendada kindlakstehtud seonduvat heitkogust.
- (21) Määruse (EL) 2023/956 kohaldamise hõlbustamiseks võib liit välismaal tasutud süsinikuhinna arvestamist käsitleva rakendusmääruse kontekstis võtta arvesse Pariisi kokkuleppe artikli 6 kohaseid süsinikukrediite.

- (22) Tuleks täpsustada, et kuna teatavad tegeliku heitkoguse aruandluseks, arvutamiseks ja tõendamiseks vajalikud andmeelemendid on ääriselt tundlikud, võib käitaja otsustada avaldada üksnes nende elementide kokkuvõtte, mis on vajalikud seonduva heitkoguse kindlakstegemiseks ja tõendamiseks ning tegeliku heitkoguse kasutamise tingimuste kohaldamiseks asjaomaste kaupade ja päritolude kombinatsioonide puhul. Tegevusloaga SPIMi deklarandilt tuleks nõuda üksnes avaldatud andmete registreerimist.
- (23) Spetsiifilised probleemid tekivad seoses selliste tootmisahela järgmise etapi kaupadega seonduva tegeliku heitkoguse kasutamisega, mis on toodetud mitmest sisendmaterjalist (lähteainest), ning kui need materjalid kuuluvad erinevatesse SPIMiga hõlmatud sektoritesse või sektoritesse, mis ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse. Neil kaupadel on tavaliselt pikemad ja keerukamad ülemaailmsed väärtusahelad ning nende tootmine hõlmab mitut tootmisetappi. Tõendatud teabe hankimine nende sisendmaterjalide (lähteainete) tegeliku heitkoguse kohta on halduslikult keeruline, mis omakorda pärsiks tegeliku heitkoguse kasutamist. Nende probleemide lahendamiseks tuleks nende konkreetsete kaupade puhul hõlbustada vaikeväärtuste kasutamist hinnalisandi kohaldamata jätmisega, ilma et see kahjustaks SPIMi keskkonnaalast terviklikkust.
- (24) Kuna süsinikuhinna dokumentide tõendamine võib toimuda enne kauba liitu importimist, ei ole asjakohane nõuda, et süsinikuhinna dokumentides sisalduvat teavet tõendav isik oleks tegevusloaga SPIMi deklarandist sõltumatu.
- (25) Kuna kolmandas riigis tegelikult tasutud süsinikuhinna mahaarvamine eeldab, et seonduv heitkogus põhineb tegelikul tõendatud heitkogusel, ning kuna süsinikuhinna dokumentide tõendamine peab tuginema seonduva heitkoguse eelnevale tõendamisele, on seonduva heitkoguse tõendamine ja selle heitkoguse eest tasutud süsinikuhinna tõendamine tihedalt seotud ja neid võib teha sama isik. Lisaks sellele tuleks süsinikuhinna tõendamise suhtes kohaldada samasugust kontrollimist ja järelevalvet nagu heitkoguse tõendamise suhtes. Seepärast tuleks täpsustada, et komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte tingimuste kohta, mille alusel tehakse kindlaks sellise isiku kvalifikatsioon, kes vastutab süsinikuhinna dokumentides sisalduva teabe tõendamise eest SPIMi registri kaudu, sealhulgas riikliku akrediteerimisasutuse poolt akrediteeringu andmine, ning mis hõlmavad vajalikke tõendamismenetlusi ja teabevahetust.
- (26) Selleks et hõlbustada seonduva heitkoguse tõendamist keerukate kaupade puhul, tuleks täpsustada, et käitajal peaks olema võimalik jagada teise käitajaga teavet, sealhulgas sisendmaterjalidega (lähteainetega) seonduva heitkoguse tõendamise kohta.
- (27) Taotleja või tegevusloaga SPIMi deklarandi finantssuutlikkuse tagamiseks peaks pädevatel asutustel olema lubatud nõuda tagatise esitamist ka muudel juhtudel kui juhul, kui taotleja ei olnud asutatud taotluse esitamise aastale eelnenud kahel majandusaastal. Tulude nõuetekohase kogumise tagamiseks on samuti asjakohane võimaldada pädevatel asutustel kasutada esitatud tagatist, kui tegevusloaga SPIMi deklarant ei täida oma kohustust omada iga kvartali lõpus sellist arvu SPIMi sertifikaate, mis vastab 50 %-le tema poolt aasta algusest alates liitu imporditud kaupadega seonduvast heitkogusest.
- (28) Tuleks täpsustada, et selleks, et riiklikud akrediteerimisasutused, komisjon ja pädevad asutused saaksid tõendajaid kontrollida ja jälgida, on vaja kehtestada tõendamismenetlused, mida tõendajad peavad kasutama.

- (29) Selleks et säilitada SPIMi tulemuslikkus süsinikuheite ülekandumise riski ärahoidmise meetmena, peab komisjon arvutama SPIMi sertifikaatide hinna liidu heitkogustega kauplemise süsteemis (edaspidi „ELi HKS“) enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute nädala keskmise alusel. Tagamaks, et SPIMi sertifikaadi hind kajastab alati täpselt HKS-i hindu, on asjakohane näha ette konkreetne arvutusreegel nende kalendrinädalate jaoks, mille jooksul enampakkumisplatvormil toimub ainult üks enampakkumine.
- (30) Alates 2027. aastast peavad tegevusloaga SPIMi deklarandid, kes ületavad ühtset massipõhist künnist, tagama, et SPIMi registris nende kontrol olevate SPIMi sertifikaatide arv vastab iga kvartali lõpus vähemalt 50 %-le aasta algusest alates imporditud kaupadega seonduvast heitkogusest. Kuna see reegel põhineb aastasel tsüklil, millele tugineb SPIMi sertifikaatide tagasiostmise piirmäär, on asjakohane jätta kvartaliarvutustest mõjutatud SPIMi sertifikaatide arvust välja sertifikaadid, mis on ostetud muudel aastatel kui kõnealune kalendriaasta.
- (31) Selleks et lihtsustada tagasiostmist, suurendada protsessi tõhusust ja vähendada halduskoormust, säilitades samal ajal turvalisuse, terviklikkuse ja tugeva järelevalve, peaks tegevusloaga SPIMi deklarandil olema lubatud lasta oma üle jäänud SPIMi sertifikaadid pädeval asutusel otse tagasi osta.
- (32) Teatavate kaupade puhul, nagu tsemendis sisalduv klinker, väetistes sisalduv lämmastik või terase legeerelemendid, on kauba materjali- ja keemiline koostis seonduva heitkoguse oluline määrav tegur. Selleks et vähendada tegeliku heitkoguse alusel kindlaks tehtud seonduva heitkoguse valesi deklareerimise riski teatavate kaupade korral, mille puhul esineb heitemahukuse suuremat heterogeensust, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu rakendusakte, et määrata tollideklaratsioonid kindlaks kauba materjali- ja keemiline koostis.
- (33) Tagamaks, et tolliasutused esitavad pädevatele asutustele ja komisjonile kogu tolliteabe ja -andmed, mis on vajalikud määruse (EL) 2023/956 rakendamiseks, on vaja kindlaks määrata asjakohased tõendavad dokumendid, teave ja andmed, sealhulgas protseduuri kokkuvõtte, mille tolliasutused peavad edastama.
- (34) Tuleks täpsustada, et kauba vabasse ringlusse lubamisel tollideklaratsioonid, protseduuri kokkuvõttes, vastuvõtudeklaratsioonid või muus asjakohases tollidokumendis sisalduvat SPIMi konto numbrit tuleks kasutada selleks, et määrata kindlaks isik, kes vastutab käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmise eest.
- (35) Selleks et tagada pädevatele asutustele SPIMi registris kättesaadavate tolliandmete ja teabe täpsus, peaks pädevatel asutustel olema lubatud taotleda tolliasutustelt või komisjonilt selle teabe kinnitamist. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks edastatava teabe sisu ning edastamise sagedus, aeg ja vahend.
- (36) Selleks et hoida ära tavadid, mis võivad ohustada SPIMi eesmärkide saavutamist, peaks komisjon jälgima liidu tasandil pidevalt kõrvalehoidmise juhte, mis seisnevad kaupade tarneahela kunstlikus kohandamises, et vältida määruses (EL) 2023/956 sätestatud kohustusi.
- (37) Selleks et võimaldada kiiret reageerimist kauba SPIMi kohaldamisalasse lisamise tõsiste ja ettenägematute tagajärgede korral, mis põhjustavad suurt kahju liidu siseturule, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et jätta kaup määruse (EL) 2023/956 kohaldamisalast välja.

- (38) Selleks et tagada parem kooskõla nõukogu määruses (EMÜ) nr 2658/87¹⁰ sätestatud kombineeritud nomenklatuuriga, tuleks täpsustada määruse (EL) 2023/956 I lisas esitatud teatavate CN-koodide kirjeldust.
- (39) Kuna järk-järgult kaotatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine üleminekuperioodil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ,¹¹ millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (edaspidi „ELi HKS“), ja järk-järgult võetakse kasutusele SPIM, nihkub süsinikuheite ülekandumise risk tõenäoliselt tootmisahela algusosas asuvatelt praegu SPIMiga hõlmatud sektoritelt tootmisahela järgmise etapi toodetele. SPIMi eesmärkide tulemuslikkuse säilitamiseks on seetõttu vaja laiendada määruse (EL) 2023/956 kohaldamisala väärtusahela järgmiste etappide toodetele.
- (40) Kooskõlas Euroopa terase ja metallide tegevuskavaga tuleks määruse (EL) 2023/956 kohaldamisala laiendamisel keskenduda metallisektoritele ja kaupadele, milles on märkimisväärne SPIMi toodete osakaal. Seepärast peaks see hõlmama terase- ja alumiiniumimahukaid tootmisahela järgmise etapi kaupu, mida imporditakse liitu arvuliselt, väärtuselt ja mahult kõige rohkem ning mille puhul on süsinikuheite ülekandumise risk kõige suurem. Samuti on kaupadega seonduva tegeliku heitkoguse arvutamine terase- ja alumiiniumisektori puhul tehniliselt kõige lihtsamini teostatav.
- (41) Teras- ja alumiiniumimahukate tootmisahela järgmise etapi kaupade valimisel peaks lähtuma selgelt kindlaksmääratud kriteeriumidest ja künnistest, mis kajastavad iga tootega seotud süsinikuheite ülekandumise riski, sealhulgas nende osakaalu seonduvas heitkoguses, nende kliimamõju ja nende määruse (EL) 2023/956 kohaldamisalasse lisamise tehnilist teostatavust. Süsinikuheite ülekandumise riski tuleks hinnata nii toote kaubeldavuse seisukohast kui ka toote sisendmaterjalides (lähteainetes) sisalduvate süsinikukulude ja toote üldise lisandväärtuse võrdlemisega. Samade kriteeriumide alusel peaks komisjon tulevikus hindama kõnealuse määruse kohaldamisala laiendamist muudele tootmisahela järgmise etapi kaupadele ning esitada oma järeldused Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatavas aruandes.
- (42) Järgides muude kaupade suhtes kohaldatavaid põhimõtteid ja arvutusmeetodeid, tuleks tootmisahela järgmise etapi kaupadega seonduv heitkogus arvutada tõendaja tõendatud tegeliku heitkoguse alusel või komisjoni arvatud ja kättesaadavaks tehtud vaikeväärtuste alusel. Kuna tootmisprotsesside süsteemiipiirid piirduvad ELi HKSiga hõlmatud tootmisprotsesside süsteemiipiiridega, peaks tootmisahela järgmise etapi kaupadega seonduva heitkoguse omistamine piirduma sisendmaterjalides (lähteainetes) sisalduva heitkogusega. Seonduva heitkoguse arvutamisel tuleks arvesse võtta selliste tootmisahela järgmise etapi kaupade sisendmaterjale (lähteaineid), mida ei ole loetletud määruse (EL) 2023/956 II lisas.
- (43) Väheste tootmisahela järgmise etapi kaupade puhul võib seonduv heitkogus sõltuvalt kauba materjalikoostisest SPIMi kohaldamisalast täielikult välja jääda. Seepärast on vaja täpsustada, et tootmisahela järgmise etapi kaubad, mis on valmistatud üksnes SPIMi kohaldamisalast välja jäävatest materjalidest, ei peaks kuuluma määruse (EL) 2023/956 I lisa kohaldamisalasse.

¹⁰ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj>).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

- (44) Spetsiifilised probleemid tekivad seoses selliste tootmisahela järgmise etapi kaupadega seonduva tegeliku heitkoguse kasutamisega, mis on toodetud mitmest sisendmaterjalist (lähteainest), ning kui need materjalid kuuluvad erinevatesse SPIMiga hõlmatud sektoritesse või sektoritesse, mis ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse. Neil kaupadel on tavaliselt pikemad ja keerukamad ülemaailmsed väärtusahelad ning nende tootmine hõlmab mitut tootmisetappi. Tõendatud teabe hankimine nende sisendmaterjalide (lähteainete) tegeliku heitkoguse kohta on halduslikult keeruline, mis omakorda pärsiks tegeliku heitkoguse kasutamist. Nende probleemide lahendamiseks tuleks nende konkreetsete kaupade puhul hõlbustada vaikeväärtuste kasutamist hinnalisandi kohaldamata jätmisega, ilma et see kahjustaks SPIMI keskkonnaalast terviklikkust.
- (45) Spetsiifilised probleemid tekivad seoses selliste tootmisahela järgmise etapi kaupadega seonduva tegeliku heitkoguse kasutamisega, mis on hõlmatud määruse (EL) 2023/956 I lisas osutatud sektoritega „Raud ja teras“, „Alumiinium“ ja „Metallitoodete kombinatsioon“. Kuna nende kaupade mõne komponendi kohta on tarneahelas keeruline andmeid koguda, tuleks kõigi nende jaotistega hõlmatud kaupadega seonduv eriheitkogus arvutada kaupades sisalduvate sisendmaterjalidega (lähteainetega) seonduva heitkoguse funktsioonina.
- (46) Imporditud elektrienergia heitekoefitsiendi arvutamise meetodit tuleks muuta, et võtta arvesse kõigist allikatest, sealhulgas muudest allikatest kui fossiilkütused toodetud elektrienergiat. Selle tulemusena peaks komisjon välja arvutama ja kättesaadavaks tegema imporditud elektrienergia läbivaadatud vaikeväärtused.
- (47) Selleks et tagada järjepidev meetodiline lähenemisviis seoses kaudse heite suhtes kohaldatavate vaikeväärtustega, tuleks täpsustada, et kaudse heite alternatiivne vaikeväärtus, mille puhul kolmas riik või kolmandate riikide rühm võib tõendada, et see on komisjoni kehtestatud vaikeväärtusest väiksem, peaks põhinema samal arvutusmeetodil kui komisjoni määratud kaudse heite vaikeväärtused.
- (48) Selleks et hõlbustada elektrienergiaga seonduva heitkoguse kindlakstegemist tegeliku heitkoguse alusel, tuleks imporditud elektrienergiaga seonduva tegeliku heitkoguse kasutamise tingimused muuta paindlikumaks. Tuleks täpsustada, et kasutada võib teatavaid vahendajate vahel sõlmitud energiaostulepinguid. Võttes arvesse praktilisi raskusi selle tõendamisel, et importimise ajal ei olnud võrgu üheski punktis füüsilist ülekoormust, tuleks see kriteerium ja alternatiivne kriteerium liidu põhivõrguga otseühenduse tõendamise kohta välja jätta. Kui ülekandevõimsust jaotatakse võimsuse kaudse jaotamise teel, ei peaks olema vaja näidata, et määratud ülekandevõimsus on kindlalt registreeritud.
- (49) Kuna mõned seonduva heitkoguse tõendamise aluseks olevad andmeelemendid on äriselt tundlikud, peaks tõendamisaruanne sisaldama üksnes teavet, mida on vaja kauba seonduva heitkoguse kindlakstegemiseks. Kuigi tõendaja peab teabe kaitse heite või käesoleva määruse kohaldamisalasse mittekuuluvate kaupade kohta läbi vaatama, ei tohiks seda tõendamisaruanndesse lisada.
- (50) Selleks et muuta määruse (EL) 2023/956 teatavaid mitteolemuslikke osi, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et jätta kaubad I lisa kohaldamisalast välja, kui see on vajalik liidu siseturule tekitatud suure kahju tõttu, mille on põhjustanud tõsised ja ettenägematud asjaolud, ning kuni need tõsised ja ettenägematud asjaolud on möödunud. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, peaksid Euroopa Parlament ja nõukogu saama kõik dokumendid

liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel peaks olema pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (51) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt laiendada liidu kehtestatud mehhanismi, millega hoitakse ära süsinikuheite ülekandumise riski ja vähendatakse seeläbi ülemaailmset süsinikuheidet, ning käsitleda kõrvalehoidmise riski ja tavadid, mis võivad kahjustada SPIMi eesmärke, ei suuda liikmesriigid üksi piisaval määral saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (52) Määrust (EL) 2023/956 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (53) Elektriga seonduva heitkoguse kindlaksmääramiseks ja selleks et esimesed SPIMi deklaratsioonid oleks võimalik esitada käesoleva määruse alusel 30. septembriks 2027, tuleks kohaldada imporditud elektri heitekoefitsiendi arvutamise meetodi ja imporditud elektrienergiaga seonduva tegeliku heitkoguse kohaldamise tingimuste muudatusi elektri impordi suhtes, mis toimus alates 1. jaanuarist 2026. Piisava prognoositavuse tagamiseks tuleks määruse (EL) 2023/956 I lisa kohaldamisala laiendamist ja VIII lisas loetletud sisendmaterjalidele (lähteainetele) laiendamist kohaldada alates 1. jaanuarist 2028.
- (54) Määrust (EL) 2023/956 tuleks seetõttu vastavalt muuta,
- ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2023/956 muutmine

Määrust (EL) 2023/956 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige 2a:

„2a. Pärast käesoleva määruse inkorporeerimist EMP lepingusse kohaldatakse määrust I lisas loetletud, kolmandast riigist pärit kaupadest saadud töödeldud toodete suhtes, mis on saadud määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 256 osutatud seestöötlemisprotseduuri tulemusena, kui need tooted reeksporditakse Norra või Islandi tolliterritooriumile, tingimusel et need tooted imporditakse nendesse riikidesse.

Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse üksikasjalikud tingimused SPIMi kohaldamiseks selliste toodete suhtes. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“;

b) lõikesse 4 lisatakse järgmine lõik:

„Erandina lõigetest 1 ja 2 ei kohaldata käesolevat määrust pärast selle EMP lepingusse inkorporeerimist kolmandatest riikidest pärit kauba suhtes, mis on varem lubatud vabasse ringlusse SPIMi inkorporeerinud EFTA riikide tolliterritooriumil, tingimusel et tollideklarant märgib liidu tolliterritooriumil esitatavas järgmises tollideklaratsioonis, et kaup on varem lubatud vabasse ringlusse kõnealuste EFTA

riikide tolliterritooriumil, ning tingimusel et tollideklarant teeb tolliasutuse taotlusele kättesaadavaks dokumendid või teabe, mis tõendavad, et kaup on varem lubatud vabasse ringlusse asjaomaste EFTA riikide tolliterritooriumil. Tollideklarant vastutab selle eest, et need tõendid on kättesaadavad tollideklaratsiooni esitamise ajal.“;

c) lisatakse järgmine lõige 7a:

„Kui kolmas riik on rahvusvahelise lepingu alusel taotlenud oma elektrienergiaturu integreerimist liidu elektrienergiaturuga turgude liitmise teel, võib komisjon, kui ta teeb kindlaks, et asjaomane kolmas riik on elektrienergiaturu *acquis*’ täielikult üle võtnud, sõlmida selle kolmanda riigiga vastastikuse mõistmise memorandumid.

Esimeses lõigus osutatud vastastikuse mõistmise memorandumis määratakse kindlaks artikli 2 lõikega 7 ette nähtud erandi kohaldamise ajakava ning sellise süsiniku hinnastamise meetme rakendamise ajakava, mis on elektritootmise puhul samaväärne ELi HKSiga.“;

d) lõige 8 asendatakse järgmisega:

„Kolmas riik või territoorium, mis vastab kõigile lõikes 7 sätestatud tingimustele, loetletakse III lisa punktis 2. Kui komisjon hindab, kas käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud tingimused on täidetud, võtab ta arvesse artikli 2 lõike 7a kohases vastastikuse mõistmise memorandumis kehtestatud ajakavale vastavaid edusamme.“;

e) lõiked 11 ja 12 asendatakse järgmisega:

„11. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte III lisa punktides 1 ja 2 loetletud kolmandate riikide või territooriumide loetelude muutmiseks, lisades või jättes välja kolmanda riigi või territooriumi, sõltuvalt sellest, kas käesoleva artikli lõigetes 6, 7 või 9 sätestatud tingimused on kolmanda riigi või territooriumi puhul täidetud, või SPIMi EMP lepingusse inkorporeerimise tõttu. Kui III lisa punktis 2 loetletud kolmandate riikide või territooriumide loetelusse kolmanda riigi lisamise korral on see tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, kohaldatakse käesoleva lõike alusel vastu võetavate delegeeritud õigusaktide puhul artiklis 28a sätestatud menetlust.

Liit võib sõlmida kolmandate riikide ja territooriumidega lepinguid, et võtta artikli 9 kohaldamisel arvesse selliste riikide või territooriumide rakendatavaid süsiniku hinnastamise viise ning vastastikku tunnustada kolmandate riikide akrediteerimisasutusi juriidilise isiku akrediteerimiseks tõendajana vastavalt artiklile 18.“

2) Artikli 2a lõikele 3 lisatakse järgmine lõik:

„Komisjon kasutab 2027. aasta hindamisel, mis tuleb teha 30. aprilliks 2027, käesoleva määruse I lisas ja määruse (EL) XX/XX [muutmismääruse] I lisas esitatud kaupade impordiandmeid.“

3) Artiklisse 3 lisatakse järgmine punkt 35:

„35) „kuritarvitused“ – tavad, mida osaline rakendab kasu saamise eesmärgil, vältides põhjendamatult SPIMist tulenevaid finantskohustusi kas täielikult või osaliselt ning kahjustades seeläbi SPIMi tulemuslikkust süsinikuheite ülekandumise riski vähendamisel liidus.“

4) Artikli 5 lõike 5 punkt h asendatakse järgmisega:

„h) kui see on kohaldatav, siis EORI-number või muu riiklik tunnusnumber ning nende isikute nimed ja kontaktandmed, kelle nimel taotleja tegutseb.“

5) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

1) punkt b asendatakse järgmisega:

„b) käesoleva lõike punktis a osutatud kaupadega seonduva heitkoguse kogunäitaja, väljendatuna CO₂ ekvivalenttonnides elektrienergia megavatt-tunni kohta ja muude kaupade puhul CO₂ ekvivalenttonnides iga kaubaliigi tonni kohta, arvutatuna vastavalt artiklile 7 ja, kui seonduv heitkogus määratakse kindlaks tegelike heitkoguste alusel, mille käitaja on esitanud SPIMi registri kaudu vastavalt artiklile 10, siis tõendatuna vastavalt artiklile 8;“;

2) lisatakse järgmised punktid e ja f:

„e) kui see on asjakohane tarneahela puudulikust jälgitavusest tuleneva valesti deklareerimise riski käsitlemiseks, tõendid selle kohta, et eelmise kalendriaasta jooksul imporditud kaubad toodeti deklareeritud käitises ja SPIMi deklaratsioonis osutatud tegelikul tootmisajal;

f) kui kooskõlas lõike 7 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga määratakse seonduv heitkogus kindlaks tegeliku heitkoguse alusel selliste kaupade ja päritolude kombinatsiooni jaoks, mille puhul on suur kuritarvituste risk, tõendid selle kohta, et suur kuritarvituste risk ei ole realiseerunud.“;

b) lõike 6 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, mis käsitlevad SPIMi deklaratsiooni standardvormingut, sealhulgas iga käitise, päritoluriigi või muu kolmanda riigi ja kaubaliigi kohta esitatavat üksikasjalikku teavet, mille abil tõendada käesoleva artikli lõikes 2 osutatud üldkogust, kogunäitajat ja koguarvu, eelkõige seoses seonduva heitkoguse, tasutud süsinikuhinna ja artikli 9 lõike 4 kohaldamisel süsiniku vaikehinnaga, SPIMi deklaratsiooni SPIMi registri kaudu esitamise korda, sealhulgas SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli menetlusi kooskõlas artikliga 19 ja käesoleva artikli lõike 2 punktis c osutatud SPIMi sertifikaatide tagastamise korda kooskõlas artikli 22 lõikega 1, eelkõige seoses protsessi ja tagastatavate sertifikaatide valikuga tegevusloaga SPIMi deklarandi poolt.“;

c) lisatakse lõiked 6a ja 7:

„6a. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, mis käsitlevad selliste kaupade või kaupade ja päritolude kombinatsiooni kindlakstegemist, mille kohta tuleb lõike 2 punkti e kohaselt SPIMi deklaratsiooni lisada tõendid, ning konkreetset liiki tõendeid, mis tuleb esitada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

7. Komisjon jälgib liidu tasandil SPIMi mõju liidu siseturule. Kui komisjon leiab asjakohast teavet, sealhulgas impordideklaratsioonidest ja SPIMi deklaratsioonidest saadud teavet arvesse võttes, et on piisavalt tõendeid selle kohta, et teatava kaupade ja päritolude kombinatsiooni puhul esineb suur kuritarvituste risk, võib ta teavitada importijaid ja tegevusloaga SPIMi deklarante nendest riskidest, teavitada pädevaid asutusi ja tolliasutusi nendest riskidest, et nad tugevdaksid kontrolli, ning tal on õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, sätestades kaupade ja päritolude kombinatsioonide kindlakstegemise

meetodid, teabe, mis tuleb deklareerida tegeliku heitkoguse kasutamiseks nende kaupade ja päritolude kombinatsioonide puhul, ning tõendid, mis tuleb esitada tõendamaks, et kuritarvitusi ei ole toimunud.

Komisjon võtab esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktid vastu kolme kuu jooksul pärast seda, kui ta on leidnud, et on piisavalt tõendeid, mis osutavad suurele kuritarvituste riskile.“

6) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse lõige 2a:

„2a. Kaupadega seonduva heitkoguse kindlakstegemisel võetakse arvesse VIII lisas loetletud sisendmaterjalidega (lähteainetega) seonduvat heitkogust.“;

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Tegevusloaga SPIMi deklarant peab arvestust artikli 10 lõike 7 kohaselt avaldatud teabe üle, mida on vaja seonduva heitkoguse arvutamiseks vastavalt V lisas sätestatud nõuetele. Need andmed peavad olema piisavalt üksikasjalikud, et komisjon ja pädev asutus saaks teha SPIMi deklaratsiooni järelkontrolli vastavalt artikli 19 lõikele 2.“;

c) lõikesse 7 lisatakse järgmine lõik:

„Esimeses lõigus osutatud rakendusaktides võib esitada loetelu tootmisahela järgmise etapi kaupadest, mille suhtes ei kohaldata hinnalisandit tarneahela keerukuse tõttu ja kahjustamata SPIMi keskkonnaalast terviklikkust.“

7) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

1) kolmas lause asendatakse järgmisega:

„Dokumentides sisalduvaid andmeid tõendab kolmanda riigi ametiasutustest sõltumatu isik.“;

2) lisatakse järgmine lõik:

„Esimeses lõigus osutatud sõltumatu isik võib olla juriidiline isik, kelle riiklik akrediteerimisasutus on akrediteerinud asjaomase akrediteerimisulatusena jaoks.“;

b) lõiget 5 muudetakse järgmiselt:

1) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Komisjonil on õigus võtta samaväärsuse põhimõtte alusel vastu rakendusakte, mis käsitlevad käesoleva artikli lõike 1 kohaselt tegelikult tasutud aasta keskmise süsinikuhinna ümberarvestamist ja käesoleva artikli lõike 4 kohaselt kindlaks määratavate iga-aastaste süsiniku vaikehindade ümberarvestamist tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vastavaks vähendamiseks. Kõnealustes õigusaktides käsitletakse ka välisvaluutas väljendatud süsinikuhinna ümberarvutamist eurodesse aasta keskmise vahetuskursi alusel, süsinikuhinna tegeliku tasumise kohta nõutavaid tõendeid, näiteid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud asjakohase soodustuse või muus vormis hüvitise kohta, käesoleva artikli lõikes 2 osutatud sõltumatu isiku kvalifikatsiooni ning selle isiku kvalifikatsiooni ja sõltumatuse kindlakstegemise tingimusi. Eelmises lõikes nimetatud kvalifikatsioon hõlmab riikliku akrediteerimisasutuse poolt akrediteeringu andmist, sertifitseerimismenetluste täpsustamist ning asjakohast teabevahetust sõltumatu isiku, riiklike akrediteerimisasutuste, Euroopa Komisjoni ja pädevate asutuste vahel. Samuti on komisjonil õigus reguleerida Pariisi kokkuleppe artikli 6

kohaste süsinikukrediitide mahaarvamise tingimusi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“;

2) lisatakse järgmine lõik:

„Esimeses lõigus osutatud kvalifikatsioon hõlmab riikliku akrediteerimisasutuse poolt akrediteeringu andmist, sertifitseerimismenetluste täpsustamist ning asjakohast teabevahetust sõltumatu isiku, riiklike akrediteerimisasutuste, komisjoni ja pädevate asutuste vahel.“

8) Artiklit 10 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Selleks et võimaldada seonduva heitkoguse tõendamist tegeliku heitkoguse alusel ja vajaduse korral kolmandas riigis tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramist, registreerib komisjon kolmandas riigis asuva käitise käitaja taotlusel teabe käitaja ja tema käitise kohta artiklis 14 osutatud SPIMi registris.“;

b) lõikele 5 lisatakse punkt e:

„e) tagama, kui see on artikli 6 lõike 7 kohaselt kohaldatav, et tegeliku heitkoguse kasutamise kohta kehtestatud tingimused on asjaomaste kaupade ja päritolude kombinatsioonide puhul täidetud.“;

c) lõike 7 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Käitaja võib avaldada tegevusloaga SPIMi deklarandile või teisele käitajale artikli 6 lõike 7 kohase teabe tegeliku heitkoguse kasutamise tingimuste kohta asjaomaste kaupade ja päritolude kombinatsioonide puhul ning teabe käesoleva artikli lõikes 5 osutatud seonduva heitkoguse tõendamise ja kolmandas riigis tasutud süsinikuhinna kohta.“;

d) lõike 7 teine lause asendatakse järgmisega:

„Käitaja võib tegevusloaga SPIMi deklarandile avaldada üksnes kokkuvõtte lõike 5 punktides a, b, c ja e sisalduvast teabest. Tegevusloaga SPIMi deklarandil on õigus kasutada kõnealust avaldatud teavet artiklis 8 osutatud kohustuse täitmiseks.

Kui tegevusloaga SPIMi deklarant otsustab selle avaldatud teabe alusel esitada SPIMi deklaratsiooni, jääb tegevusloaga SPIMi deklarant vastutavaks õige arvu SPIMi sertifikaatide tagastamise eest vastavalt artikli 22 lõikele 1.“

9) Artiklit 17 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige 5a:

„5a. Erandina lõikest 5 võib pädev asutus nõuda tagatise esitamist, kui ta leiab, et taotleja või tegevusloaga SPIMi deklarant ei tõenda oma finantsuutlikkust täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, jättes muu hulgas täitmata artikli 22 lõikes 2 sätestatud nõude.

Pädev asutus määrab sellise tagatise suuruseks summa, mis arvutatakse sellise arvu SPIMi sertifikaatide koguväärtusena, mille tegevusloaga SPIMi deklarant peaks artikli 22 kohaselt tagastama seoses ühega järgmistest:

a) artikli 5 lõike 5 punkti g kohaselt teatatud kaupade import;

b) tollideklaratsioonis deklareeritud imporditud kauba kogus ja muu pädevale asutusele kättesaadav asjakohane teave kahe eelmise kalendriaasta kohta või

c) hinnang nagu ühtne massipõhine künnis oleks ületatud keskmise võrra, mis vastab käesoleva määrusega hõlmatud asjaomastele sektoritele.

Esitatav tagatis peab olema pangatagatis, mille peab esimesel nõudmisel välja maksma liidus tegutsev finantseerimisasutus, või muus vormis tagatis, mis annab samaväärse kindluse.“;

b) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Kui tagatist nõutakse lõike 5 kohaselt, vabastab pädev asutus tagatise viivitamata pärast 30. septembrit teisel aastal, mis järgneb aastale, mil tegevusloaga SPIMi deklarant SPIMi sertifikaadid vastavalt artiklile 22 tagastas.

Kui tagatist nõutakse lõike 5a kohaselt, vabastab pädev asutus tagatise viivitamata pärast 30. septembrit teisel aastal, mis järgneb aastale, mil tegevusloaga SPIMi deklarant SPIMi sertifikaadid vastavalt artiklile 22 tagastas. Eespool sätestatust olenemata võib pädev asutus otsustada tagatise kehtivusaega pikendada, kui selline pikendamine on nõuetekohaselt põhjendatud.

Kui tegevusloaga SPIMi deklarant ei tagasta piisavat hulka SPIMi sertifikaate kooskõlas artikliga 22 ja pärast artikli 19 lõike 5 kohase otsuse tegemist, kasutab pädev asutus esitatud tagatist, et nõuda sisse tasumata finantskohandus.

Pädev asutus määrab tagasinõutava summa kindlaks, võttes aluseks sertifikaatide arvu, mis oleks tulnud tagastada, ja sertifikaatide hinna otsuse tegemise kuupäeval.“

10) Artikli 18 lõikesse 3 lisatakse järgmine lause:

„Kõnealustes delegeeritud õigusaktides määratakse kindlaks ka tõendamismenetlused, mida tõendajad peavad kasutama.“

11) Artiklisse 19 lisatakse lõige 2a:

„2a. Kui seonduv heitkogus määratakse kindlaks tegeliku heitkoguse alusel, võib komisjon või selle liikmesriigi pädev asutus, kus on SPIMi deklarandi asukoht, nõuda SPIMi deklaratsiooni järelkontrolli raames tegevusloaga SPIMi deklarandilt tõendite esitamist selle kohta, et imporditud kaubad toodeti SPIMi deklaratsioonis osutatud käitises.“

12) Artiklit 21 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Nendel kalendrinädalatel, mil enampakkumisplatvormil ei toimu enampakkumisi, on SPIMi sertifikaatide hind enampakkumisplatvormi enampakkumiste toimumise viimase nädala ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute sulgemishindade keskmine. Nendel kalendrinädalatel, mil enampakkumisplatvormil toimub ainult üks enampakkumine, on SPIMi sertifikaatide hind selle sulgemishinna ja viimase nädala, mil enampakkumisplatvormil toimus mitu enampakkumist, ELi HKS-i lubatud heitkoguse ühikute sulgemishindade keskmine.“;

b) lõike 2 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Komisjon avaldab SPIMi sertifikaatide hinna oma veebisaidil või muul asjakohasel viisil järgmise kalendrinädala esimesel tööpäeval.“

13) Artikli 22 lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Alates 2028. aastast põhineb esimeses lõigus osutatud arvutus üksnes tegevusloaga SPIMi deklarandi poolt samal aastal ostetud SPIMi sertifikaatidel.“

14) Artikli 23 lõike 1 teise lõigu esimene lause asendatakse järgmisega:
„Üle jäänud SPIMi sertifikaadid ostetakse tagasi artiklis 20 osutatud ühtse keskplatvormi kaudu.“

15) Artiklit 25 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Tolliasutused edastavad komisjonile impordiks deklareeritud kauba kohta korrapäraselt ja automaatselt eraldi teavet, kasutades selleks eelkõige määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 5 kohaselt loodud järelevalve korda. Teave sisaldab importija või tegevusloaga SPIMi deklarandi EORI-numbrit või delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 artikli 6 lõike 2 kohaselt deklareeritud registreerimisnumbrit ning tegevusloaga SPIMi deklarandi SPIMi konto numbrit, kauba kaheksakohalist CN-koodi, kogust, päritoluriiki, tollideklaratsiooni kuupäeva ja tolliprotseduuri ning muid käesoleva määruse järgimiseks vajalikke andmeid, sealhulgas asjakohasel juhul tolliprotseduuri kokkuvõtteid, reekspordi deklaratsioone ja samaväärseid tollidokumente. Kui importijal ei ole EORI-numbrit, edastavad tolliasutused komisjonile ka importija nime ja aadressi ning olemasolu korral tema kontaktandmed.

I lisas loetletud kaupade või nendest kaupadest saadud töödeldud toodete impordiks deklareerimisel tollideklaratsioonis või muus asjakohases dokumendis esitatud SPIMi konto number määrab kindlaks tegevusloaga SPIMi deklarandi, kes täidab käesolevas määruses sätestatud kohustused.“;

b) lõikesse 3 lisatakse järgmine lõik:

„Kui pädev asutus leiab, et teave on ebaõige või ebatäpne, võib pädev asutus paluda tolliasutustel või komisjonil kontrollida kõnealuse teabe õigsust või täpsust.“;

c) lõike 6 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 kohaselt edastava teabe sisu ning edastamise sagedus, aeg ja vahend.“;

d) lisatakse järgmine lõige 7:

„7. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte I lisas loetletud kaupade materjali- ja keemilise koostise kindlaksmääramiseks. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“

16) Artikli 27 lõikesse 2 lisatakse punkt c:

„c) tarneahelate kunstlik kohandamine, et kaupade suhtes kohaldataks väiksemaid vaikeväärtusi.“

17) Lisatakse järgmine artikkel 27a:

„Artikkel 27a

Tõsised ja ettenägematud asjaolud

Komisjon jälgib olukorda liidu tasandil, et jälgida SPIMi mõju liidu siseturule. Kui komisjon leiab asjakohaseid tõendeid arvesse võttes, et kauba lisamine I lissasse põhjustab liidu siseturule suurt kahju tõsiste ja ettenägematute asjaolude tõttu, mis on seotud kauba hinnale avalduva mõjuga, on tal õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte, et jätta see kaup I lisast välja, kuni need tõsised ja ettenägematud asjaolud on möödas.“

18) Artiklit 28 muudetakse järgmiselt:

a) lõiked 2 ja 3 asendatakse järgmisega:

„2. Artikli 2 lõigetes 10 ja 11, artikli 2a lõikes 3, artikli 6 lõikes 7, artikli 18 lõikes 3, artikli 20 lõigetes 5a ja 6, artikli 27 lõikes 6 ning artiklis 27a osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäevast]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 2 lõigetes 10 ja 11, artikli 2a lõikes 3, artikli 6 lõikes 7, artikli 18 lõikes 3, artikli 20 lõigetes 5a ja 6, artikli 27 lõikes 6 ning artiklis 27a osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.“;

b) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Artikli 2 lõigete 10 ja 11, artikli 2a lõike 3, artikli 6 lõike 7, artikli 18 lõike 3, artikli 20 lõigete 5a ja 6, artikli 27 lõike 6 ja artikli 27a alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“

19) Lisatakse järgmine artikkel 28a:

„Artikkel 28

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 2. Delegeeritud õigusakti teatavakstegemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.

2. Nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 28 lõikes 7 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide, õigusakti viivitamata kehtetuks.“

20) Artikli 30 lõike 6 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Enne 1. jaanuari 2028 ja seejärel iga kahe aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise ja SPIMi toimimise kohta aruande. Aruandele võib vajaduse korral lisada seadusandliku ettepaneku või rakendusaktid või delegeeritud õigusaktid, mis on vastu võetud käesoleva määruse alusel. Aruanne peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

a) hinnang selle kohta, milline mõju on SPIMil:

i) süsinikuheite ülekandumise riskile, sealhulgas ekspordile;

ii) hõlmatud sektoritele;

iii) siseturule, samuti selle majanduslik ja territoriaalne mõju kogu liidus;

- iv) inflatsioonile ja toorainete hinnale;
- v) I lisa loetletud kaupu kasutavatele tööstusharudele;
- vi) rahvusvahelisele kaubandusele, sealhulgas ressursside ümberpaigutamisele, ja
- vii) vähem arenenud riikidele;

b) hinnang järgmise kohta:

i) haldamissüsteem, sealhulgas hinnang selle kohta, kuidas liikmesriikides SPIMi deklarantide tagatise ja tegevusluba rakendatakse ja hallatakse;

ii) käesoleva määruse kohaldamisala, sealhulgas võimalus laiendada käesoleva määruse kohaldamisala ka muudele kaupadele, mille puhul esineb süsinikuheite ülekandumise risk;

iiia) käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide sobivus;

iiib) vaikeväärtuste kindlaksmääramise meetodite sobivus ja vaikeväärtuste suhtes kohaldatav hinnalisand;

iiic) määruse täitmisest kõrvalehoidmine;

iv) liikmesriikides trahvide määramine;

v) ühtse massipõhise künnise kohaldamine, sealhulgas võimalus seda künnist tõsta ja kehtestada täiendav saadetisepõhine künnis;

c) uurimiste tulemused ja määratud trahvid;

d) koondteave I lisa loetletud eri kaupade heitemahukuse kohta iga päritoluriigi puhul.“

21) I lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse I lisale.

22) IV lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse II lisale.

23) VI lisa punkti 2 muudetakse järgmiselt:

a) punktid g–j jäetakse välja;

b) lisatakse punkt ka:

„ka) iga tootmisahela järgmise etapi kauba materjalikoostis;“.

24) Lisatakse VIII lisa, mis on esitatud käesoleva määruse III lisa.

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

II lisa punkte 1 ja 6 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2026.

Artikli 1 punkti 6 alapunkti a, artikli 1 punkti 8 alapunkte a, b ja c, artikli 1 punkti 21, 23 ja 24 ning II lisa punkti 2 kohaldatakse siiski alates 1. jaanuarist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	3
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	3
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	3
1.3.	Eesmärgid.....	3
1.3.1.	Üldeesmärgid	3
1.3.2.	Erieesmärgid	3
1.3.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	3
1.3.4.	Tulemusnäitajad	3
1.4.	Ettepanek/algatus käsitleb.....	4
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	4
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	4
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. ..	4
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	4
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega	5
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	5
1.6.	Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus	6
1.7.	Kavandatud eelarve täitmise viis(id).....	6
2.	HALDUSMEETMED	8
2.1.	Järelevalve ja aruandluse reeglid	8
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	8
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	8
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	8
2.2.3.	Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	8
2.3.	Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed	9
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	10
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	10
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	12

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	12
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	12
3.2.1.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	17
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....	22
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	24
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	24
3.2.3.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	24
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....	24
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus	25
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest	25
3.2.4.2.	Rahastatakse sihotstarbelisest välistulust.....	26
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....	26
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....	28
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	28
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	28
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....	29
4.	DIGIMÕÕDE.....	29
4.1.	Diginõuded.....	30
4.2.	Andmed.....	30
4.3.	Digilahendused.....	31
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine	31
4.5.	Digimõõdme rakendamist toetavad meetmed.....	32

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Süsiniku piirimeede (SPIM)

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Kliimapoliitika

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Võttes arvesse ELi kõrgeimaid kliimaeesmärke, on SPIMi kasutuselevõtmise üldine eesmärk võidelda kliimamuutustega ning vähendada selleks kasvuhoonegaaside heidet ELis ja kogu maailmas.

Muudatusettepaneku eesmärk on suurendada SPIMi tõhusust süsinikuheite ülekandumise riski vähendamisel.

1.3.2. Erieesmärgid

Kliimamuutustega võitlemise üldine eesmärk on täpsemalt väljendatud mitme erieesmärgina, nimelt: i) tegeleda süsinikuheite ülekandumise riskiga, võttes arvesse ELi kõrgemaid eesmärke; ii) aidata luua stabiilne ja turvaline poliitikaraamistik vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogiasse investeerimiseks; iii) tagada, et omamaise toodangu ja impordi suhtes kohaldatakse sarnast süsiniku hinnastamist; iv) julgustada ELi eksportivaid kolmandate riikide tootjaid võtma kasutusele vähese süsinikuheitega tehnoloogiat; v) tagada meetme tõhusus kõrvalehoidmise riski vähendamisega, et suurendada seeläbi keskkonnavalast terviklikkust; vi) tagada meetme kohaldamisel proportsionaalne halduskoormus ettevõtjatele ja avaliku sektori asutustele.

Muudatusettepaneku eesmärk on suurendada SPIMi tõhusust süsinikuheite ülekandumise riski eest kaitsmisel, laiendades kohaldamisala tootmisahela järgmise etapi toodetele, kehtestades täiendavad kohustuste vältimise vastased sätted ja selgitades elektrienergia impordi suhtes kohaldatavaid eeskirju.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

SPIMi kasutuselevõttuga on kavas vähendada kasvuhoonegaaside heidet SPIMiga hõlmatud sektorites nii EL 27-s kui ka ülejäänud maailmas. Samuti peaks SPIM aitama vähendada süsinikuheite ülekandumise riski ning see võimaldab omakorda järk-järgult asendada lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise ELi HKS-i raames.

Mis puudutab majanduslikku mõju, siis nähtub enne SPIMi määramise vastuvõtmist tehtud modelleerimisest, et SPIMi kasutuselevõtmise ja ELi kõrgemate kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalike muude meetmete rakendamise tõttu võib EL 27 SKP olla 2030. aastal 0,22–0,23 % võrra väiksem. Mõju investeringutele on tagasihoidlik. Tarbimise poole pealt näib SPIMil olevat veidi suurem negatiivne mõju kui stsenaariumil, kus kliimaeesmärgid on kõrgemad ja SPIMi kasutusele ei võeta.

Kuna SPIM aitab tulemuslikult vähendada süsinikuheite ülekandumise riski, kaasneb sellega impordi vähenemine EL 27-s. Üldiselt on SPIMi sotsiaalne mõju piiratud.

Oodata on teatavat halduslikku mõju komisjonile, ettevõtjatele ja riikide ametiasutustele. Kuigi kohustuste täitmisega seotud kulud ettevõtjatele ja ametiasutustele on märkimisväärsed, peaksid need olema proportsionaalsed ja hallatavad, võttes arvesse meetmest tulenevat keskkonnakasut.

Muudatusettepanekuga vähendatakse aastast ülemaailmset kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks hinnanguliselt ligikaudu 0,7 miljoni CO₂ ekvivalenttonni võrra. Peale selle peaks see veelgi vähendama süsinikuheite ülekandumise riski. Teadusuuringute Ühiskeskuse tehtud modelleerimise põhjal peaks kehtivate õigusaktide kohane SPIM vähendama süsinikuheite ülekandumise määra²⁶ 43 % võrreldes stsenaariumiga, kus SPIMi ei rakendata. Kohaldamisala laiendamine teatavatele tootmisahela järgmiseetapi terase- ja alumiiniumitoodetele peaks vähendama süsinikuheite ülekandumise määra veelgi, kusjuures koguvähenemine võrreldes stsenaariumiga, kus SPIMi ei rakendata, on 76 %. Tootmisahela järgmisele etapile laiendamise makromajanduslik mõju on tühine, hinnanguline mõju ELi SKP-le on vähem kui 0,001 % ning üldine mõju kaubavahetusele, tootmisele ja jaehindadele ELis on väike.

Tootmisahela järgmisele etapile laiendamise eesmärk ei ole teenida tulu, vaid pigem suurendada SPIMi kliimatõhusust süsinikuheite ülekandumise riski vältimisel. Samas prognoositakse, et ettepanekuga luuakse 2030. aastaks ligikaudu 0,58 miljardit eurot iga-aastast tulu. Pärast 2030. aastat, kui ELi HKS-i raames lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine järk-järgult kaotatakse ja SPIM järk-järgult kasutusele võetakse, peaks tulu jätkuvalt suurenema, jõudes 2035. aastaks hinnanguliselt 0,69 miljardi euron.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Eesmärgid	Näitajad	Mõõtmisvahendid/andmeallikad
Vähendada kasvuhoonegaaside heidet	<ul style="list-style-type: none"> - Heitkoguste tase ELis - Heitkoguste tase kogu maailmas 	<ul style="list-style-type: none"> - Heitestatistika - Sektoristatistika - Kolmandate riikide avaldused selle kohta, kas SPIM stimuleeris ka neid süsinikku hinnastama
Soodustada puhtamaid tootmisprotsesse kolmandates riikides	<ul style="list-style-type: none"> - Tegelik heitkoguse areng kolmandates riikides SPIMiga hõlmatud sektorites - Elektrienergia impordi tase - Elektrienergia kohta esitatud tegelike väärtuste osakaal 	<ul style="list-style-type: none"> - Selliste kolmandate riikide tootjate tõendatud heitkoguste tase, kelle suhtes kohaldatakse SPIMi - SPIMi register
Vältida süsinikuheite ülekandumise riski	<ul style="list-style-type: none"> - Eespool esitatud heite näitajad - Heitkoguste tase ELis võrreldes ülemaailmsete 	<ul style="list-style-type: none"> - Heitestatistika - Kaubandusstatistika - Sektoristatistika

²⁶ Ülekandumise määr on määratletud kui heite suurenemine tootmisahela järgmise etapi sektorites väljaspool ELi võrreldes heite vähenemisega nendes sektorites ELis.

	heitkogustega – Kaubavood SPIMiga hõlmatud sektorites – Tootmisahela järgmise etapi kaubavood	
Tagada kooskõla ELi poliitikaga	– Impordisertifikaatide hind vastab ELi HKSi kehtivale hinnale	– ELi HKSi ja SPIMi asutuste statistika
Vähendada halduskoormust	– SPIMi jõustamise õigeaegne menetlemine (nt võimalik kooskõlastamismenetlus) – Tegelik heitkoguste taseme kontrollimine eksportija poolt	– Tagasiside ettevõtjatel ja ametiasutustelt, kes vastutavad SPIMi rakendamise eest – SPIMi haldamiseks vajalike töötajate arv

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

- uut meetet
- uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest²⁷
- olemasoleva meetme pikendamist
- ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

SPIM võeti kasutusele 2023. aasta oktoobris. 2025. aasta lõpuni on kasutusel SPIMi lihtsustatud süsteem. Täpsemalt kohaldatakse praegu üleminekuperioodi (katseperiood andmete kogumiseks), et hõlbustada SPIMi sujuvat kasutuselevõttu ning võimaldada kauplejatel ja importijatel sellega kohaneda.

SPIMi rakendamise ja täitmise tagamise eest vastutavad nii üleminekuperioodil (2023–2025) kui ka lõplikus etapis (alates 2026. aastast) komisjoni talitused.

Üleminekuperioodil tähendas see SPIMi kaupu ELi importivatelt isikutelt teabe kogumist kõnealuste kaupadega seonduva kasvuhoonegaaside heitkoguse kohta ning andmete analüüsimist.

Süsiniku piirimeetme (SPIM) jaoks tuleb järk-järgult kasutusele võtta mitmesugused funktsioonid, mis on vajalikud selle tõhusaks rakendamiseks. Esiteks tuleb koostada mitu aruannet ja teha palju järelkontrolle, et hõlbustada finantskohustuste kindlaksmääramist. Seda silmas pidades on SPIMi määrusega ette nähtud rakendamine kahes järjestikusel etapil: üleminekuperiood alates 2023. aasta oktoobrist kuni 2025. aasta lõpuni ning lõplik periood, mis algab 2026. aasta alguses.

Üleminekuperioodil piirduvad importijatele ja ELi (tolli)asutustele pandud kohustused sellega, et impordideklaratsioonide kõrval tuleb esitada SPIMi kvartaliaruandeid.

Üleminekuperioodiks loodi üleminekuaja teabehaldussüsteem (SPIMi kauplejate portaal), et toetada kvartaliaruannete esitamist ja kogumist ning iga aruande andmete

²⁷

Nagu on osutatud liidu üldeklarve suhtes kohaldatava finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktis a või b.

koondamist koondandmebaasi, et võimaldada nende tõhusat analüüsi aruandluse eesmärgil kooskõlas määruse sätetega.

Peale selle peavad tolliasutused üleminekuperioodil teavitama tollideklarante kohustusest esitada teavet, et edendada teabe kogumist ja suurendada teadlikkust vajadusest taotleda asjakohasel juhul tegevusloaga SPIMi deklarandi staatust (enne kui SPIMi kaupu esimest korda imporditakse, alates 1. jaanuarist 2026).

Lõplik periood algab 1. jaanuaril 2026 käesolevas dokumendis loetletud SPIMi deklaratsioonide ja sertifikaatide haldamisega seotud põhiteenuste puhul ning üks aasta varem tegevusloaga deklarantide registreerimise ja SPIMi tegevuslubade menetlemise puhul, mille eest vastutavad pädevad asutused.

– Importijad tohivad neid kaupu importida üksnes pärast seda, kui pädev asutus on neile andnud tegevusloa (v.a erandi korral), või siis, kui nad on määranud SPIMi deklarandiks volitatud esindaja. Tolliasutused ei tohiks lubada SPIMi kaupa importida, kui protsessi ei ole kaasatud tegevusloaga SPIMi deklaranti. Peale selle võivad tolliasutused kaupa kontrollida, sealhulgas seoses tegevusloaga SPIMi deklarandi identifitseerimise, kaheksakohalise CN-koodi, imporditud kauba koguse ja päritoluriigi, deklaratsiooni esitamise kuupäeva ja tolliprotseduuriga. Komisjon peaks võtma ühiste riskikriteeriumide ja -standardite kavandamisel kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 50 arvesse ka SPIMiga seotud riske.

– SPIM peaks põhinema deklaratiivsel süsteemil, mille raames tegevusloaga SPIMi deklarant, kes võib tegutseda enda nimel või esindada üht või mitut importijat, esitab igal aastal deklaratsiooni liidu tolliterritooriumile imporditud kaubaga seonduva heitkoguse kohta ja tagastab kõnealusele deklareeritud heitkogusele vastava arvu SPIMi sertifikaate.

– Tegevusloaga SPIMi deklarandil peaks olema lubatud taotleda tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendamist, et võtta arvesse teistes jurisdiktsioonides vastava heitkoguse eest juba tegelikult tasutud süsinikuhinda. Muutmismäärusega tehakse ettepanek kehtestada süsiniku vaikehind, mis võimaldaks deklarantidel taotleda mahaarvamist juhul, kui ei ole võimalik tõendada, et süsinikuhind on tegelikult tasutud.

– Deklareeritud seonduvat heitkogust peaks tõendama isik, kelle on akrediteerinud mõne ELi riigi akrediteerimisasutus, kui deklareeritakse tegelikku heitkogust.

– SPIMi kesksüsteem peaks võimaldama kolmandate riikide tootmiskäitiste käitajatel registreerida end SPIMi registris ja teha kauba tootmisel tekkinud tõendatud seonduva heitkoguse andmed kättesaadavaks tegevusloaga SPIMi deklarantidele. Komisjon peaks haldama SPIMi registrit, mis sisaldab andmeid kolmandates riikides asuvate tegevusloaga SPIMi deklarantide, käitajate ja käitiste kohta. Muutmismäärusega tehakse ettepanek anda akrediteeritud tõendajatele juurdepääs registrile, et parandada käitajatelt registri kaudu deklarantidele edastatavate heiteandmete usaldusväärsust.

– Süsinikuheite ülekandumise riski vähendamiseks peaks komisjon võtma meetmeid, et tegeleda kõrvalehoidmise probleemiga.

– Luua tuleks ühtne keskplatvorm SPIMi sertifikaatide müügiks ja tagasiostmiseks. Tehingute jälgimiseks ühtsel keskplatvormil peaks komisjon hõlbustama teabevahetust ja koostööd pädevate asutuste vahel ning nende asutuste ja komisjoni vahel. Lisaks tuleks luua kiire teabevahetus ühtse keskplatvormi ja SPIMi registri vahel.

– Komisjon peaks sellele vastavalt tegema riskipõhiseid kontrolle ja SPIMi deklaratsioonide sisu järelkontrolle. Õigusnormide täitmise tagamise eesmärgil võivad liikmesriigid ühtlasi teha SPIMi üksikdeklaratsioonide järelkontrolli. SPIMi üksikdeklaratsioonide järelkontrolli tulemusi tuleks jagada komisjoniga ning teha need SPIMi registris kättesaadavaks ka teistele pädevatele asutustele.

– Liikmesriigid peaksid vastutama määruse kohaldamisest saadava tulu nõuetekohase kindlakstegemise ja kogumise eest.

Seetõttu suureneb lõplikul perioodil märkimisväärselt komisjoni ülesannete arv, mistõttu tuleb omakorda suurendada töötajate arvu. Kõnealuse töörühma ülesannete hulgas on SPIMi deklarantidele liikmesriikide pädevate asutuste poolt antud tegevuslubade järelevalve, keskandmebaasi ja -registri haldamine, koordineerimine ja teabevahetus liikmesriikide pädevate asutustega, deklaratsioonide järelkontroll ja välise platvormi järelevalve ning ka juriidilist pädevust nõudvad ülesanded, nagu kohtuvaidlused ja sissenõudmine ning finantsvastutuse järelevalve. Töörühma koosseisu kirjeldatakse täpsemalt allpool.

Lõplikul perioodil vastutab enamiku SPIMi määrusest tulenevate ülesannete täitmise eest komisjon.

Muudatusettepanekuga kehtestatakse uued vältimise vastased sätted, millega kaasnevad lisäülesanded, mida komisjon peab täitma alates 2027. aastast. Need hõlmavad uute vältimise vastaste sätete väljatöötamist, rakendamist ja nende toimivuse tagamise järelevalvet. Eelkõige nõuavad need meetmed importijate esitatud tõendite lisakontrolle, et veenduda SPIMi deklaratsioonis esitatud teabe õigsuses.

Peale selle on muudatusettepanekus kavandatud muudatuste tõttu vaja lisarahastust, et saada analüütilist sisendit oluliste ülesannete jaoks, mida komisjon alates 2027. aastast peab täitma. Täpsemalt peab komisjon määruse I lissasse lisatavate uute kaupade jaoks välja töötama vaikeväärtused (ja neid igal aastal ajakohastama). Peale selle on laiendatud tema kohustusi kõrvalehoidmise ja vältimise tavade jälgimisel ja avastamisel, mis eeldab andmebaaside ja turuteabe hankimist, et toetada usaldusväärset riskianalüüsi- ja avastamissüsteemi. Hinnangute kohaselt nõuab see 2027. aastal lisaks SPIMi lihtsustamise ja tugevdamise ettepanekule lisatud finants- ja digiselgites esitatud eelarvevajadustele 2 miljonit eurot muid kui IT-kulusid (+ 2 miljonit eurot aastas).

SPIMi IT-eelarve

SPIMi jaoks ajavahemikuks 2023–2027 kaasatav/eraldatav eelarve moodustab hinnangute kohaselt kokku 120,69 miljonit eurot. SPIMi IT-eelarve hõlmab analüüsi- ja arendusteenuseid, juurutusteenuseid, talitlusega seotud teenuseid, pilvteenuseid ning/või kohapealseid riist- ja tarkvaralitsentse SPIMi üleminekuaja ja lõpliku süsteemi jaoks, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud allpool.

– Hinnangulised investeeringukulud põhinevad tegelikul kaasatud eelarvel ja eelarvel, mille komisjoni IT-juhtimise üksus on heaks kiitnud maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi järgmiste varasemate projektide (sarnase IT-arhitektuuri mudeliga süsteemid) puhul kinnitatud visioonidokumentides: liidu tolliseadustiku kohane tolliotsuste süsteem (CDS), tolliasutuste riskijuhtimissüsteem (CRMS2), liidu tolliseadustiku kohane süsteem „Järelevalve 3“ (SURV3), registreeritud eksportijate süsteem (REX-süsteem), tsentraliseeritud teenuste / võrdlusandmete süsteem (CSR2), Euroopa siduva tariifinformatsiooni (EBTI) süsteem, tollivaldkonna

üleuroopalised deklaratsioonide haldamise süsteemid, mille on välja töötanud ja mida käitab maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat.

– Tegevuskulude hindamisel tugineti maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi jooksvatele iga-aastastele taristu- ja tegevuskuludele ning ressurssidele, mis on eraldatud eespool osutatud projektide tulemusena tarnitud tootmissüsteemide IT-taristu, IT-toe ja tugiteenistuse tegevusele.

– Hinnad põhinevad kehtivates raamlepingutes kindlaksmääratud hindadel.

IT-poliitika eelarverida ei sisalda eelarvevahendeid komisjoni ja liikmesriikide ühishanke korraldamiseks seoses sertifikaatide ostu-müügiplatvormiga.

SPIMi tööruhm peaks 2027. aastal koosnema 90 komisjoni töötajast (sh 15 IT-töötajat).

Töötajate (sh IT-töötajate) koguarv jaguneb alates 2023. aastast kuni 2027. aastani järgmiselt:

Aasta	2023	2024	2025	2026	2027
Töötajate koguarv	20	33	44	66	90
SPIMi tööruhm	12	21	29	50	74
SPIMi IT-rühm	8	12	15	16	16

Võttes arvesse SPIMi IT-projekti strateegilist tähtsust ning ulatust ja keerukust, tuleb luua sihtotstarbeline SPIMi IT-rühm, kes juhib projekti üldist elluviimist ja tegevust.

SPIMi IT-rühm koosneb 16 IT-spetsialistist, kes vastutavad SPIMi IT-süsteemi arhitektuuri määratlemise ja haldamise, projekti korraldamise ja planeerimise, teenusemudeli arendus-, juurutus- ja korraldustegevuse ning kaubandus- ja kliimaküsimustega tegelevatele asutustele, tolliasutustele ja komisjoni talitustele suunatud tegevuse ja toe haldamise eest paralleelselt SPIMi üleminekuaja ja lõpliku IT-süsteemi puhul.

SPIMi IT-rühma kavandatav töölevõtukava:

Aasta	2023	2024	2025	2026	2027
Töötajate arv	8	12	15	15	15
Administraatorid	4	5	5	5	5
Lepingulised töötajad	4	7	10	10	10

Täiendavad koosseisuvälised töötajad (PXE) värvatakse SPIMi IT-eelarvest vastavalt vajadusele.

1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva*

punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex ante*): kasvuhoonegaaside heite vähendamine on põhimõtteliselt piiriülene küsimus, mis nõuab tõhusaid meetmeid võimalikult suures ulatuses. ELil on riigiülese organisatsioonina head eeldused tõhusa kliimapoliitika kehtestamiseks ELis, nagu ta on seda teinud ELi HKSi raames.

ELi tasandil on juba olemas ühtlustatud süsinikuhind. See hõlmab ELi HKSi tulenevat hinda süsteemiga hõlmatud sektoritele. Ainus otstarbekas viis tagada ELi siseturul kohaldatava süsiniku hinnastamise poliitika ja impordi suhtes kohaldatava süsiniku hinnastamise poliitika samaväärsus on võtta meetmeid liidu tasandil.

Kõiki algatusi tuleb rakendada viisil, mis tagab importijatele, sõltumata nende päritoluriigist ning ELi sisenemise kohast või sihtkohast ELis, sellised ühetaolised tingimused ja stiimulid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, mis on samaväärsed omamaiste tootjate omadega. Ainus tõhus viis selle saavutamiseks on võtta meetmeid ELi tasandil.

Muutmismäärusega kavandatavat lihtsustamist on kõige mõistlikum teha ELi tasandil, et tagada õiguskindlus ja järjepidevus. Sellega tagatakse võrdsed tingimused kogu liidu ettevõtjatele ja ametiasutustele, kellele käesolevast ettepanekust tulenevate aruandlusnõuete ratsionaliseerimine kasu toob.

Oodatav tekkiv ELi lisaväärtus (*ex post*): paralleelselt ELi HKSiiga saab kasvuhoonegaaside heite vähendamise ja kaitse süsinikuheite ülekandumise riski eest ELi ühtsel turul kõige asjakohasemalt tagada ELi tasandil. Lisaks on eesmärki hoida halduskulud minimaalsed kõige parem saavutada ühtsete õigusnormide kehtestamisega kogu ühtse turu jaoks, rõhutades veelgi ELi tasandi sekkumise lisaväärtust.

Avaliku konsultatsiooni tulemusena leidis kinnitust, et SPIMiga seotud meetmete võtmine ELi tasandil annab lisaväärtust. Eelkõige olid sidusrühmad nõus, et ELi SPIM on vajalik ELi ja ülejäänud maailma eesmärkide erinevuste tõttu ning selleks, et toetada ülemaailmseid kliimapüüdlusi. Võttes arvesse ELi positsiooni rahvusvahelises kaubanduses, toimib SPIMI kasutuselevõtmine tänu rahvusvahelistele kliimaeesmärkidele avalduvale keskkonnamõjule ka tõhusa eeskujuna.

Seega on heite vähendamise ja kliimanetraalsuse eesmärkide saavutamiseks vaja meetmeid Euroopa Liidu tasandil, arvestades et ülemaailmsel tasandil puudub sama ambitsioonikas poliitika.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Muudatusettepanek põhineb kogemustel, mis on saadud SPIMI rakendamisel alates 1. oktoobrist 2023, mil algas meetme üleminekuperiood.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega*

Komisjon esitas 16. juulil 2025 ettepaneku ambitsioonika ja dünaamilise mitmeaastase finantsraamistiku kohta, mille maht on peaaegu 2 triljonit eurot. Komisjon esitas viis uut omavahendit, et rahastada oma prioriteete ja samal ajal maksta tagasi laenuid, mille EL on taasterahastu „NextGenerationEU“ raames võtnud, ning piirata liikmesriikide osamakseid ELi eelarvesse. Kavandatavad uued

omavahendid hõlmavad SPIMi, mis peaks aastatel 2028–2034 tooma aastas keskmiselt ligikaudu 1,45 miljardit eurot tulu (jooksevhindades).

Muudatusettepanekuga suurendatakse veelgi komisjoni ülesandeid ja kohustusi selle tagamisel, et SPIMi rakendatakse tulemuslikult ja sellest ei hoita kõrvale / seda ei väldita. See nõuab täiendavat eelarvetoetust kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku raames. Lisaks sellele ja ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemusi, kuna enamik ülesandeid on korduvad, tuleb järgmises mitmeaastases finantsraamistikus teha kättesaadavaks asjakohased rahalised vahendid.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

SPIMi rakendamisega seotud kulused rahastatakse ELi eelarvest.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;
- liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kui võrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

ei	kohaldata
----	-----------

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Komisjon tagab, et kehtestatakse kord, mille alusel jälgitakse ja hinnatakse SPIMi toimimist ning hinnatakse selle vastavust peamistele poliitikaeesmärkidele.

Enne üleminekuperioodi lõppu (2025. aasta lõpus) ja seejärel iga kahe aasta järel avaldab komisjon põhjalikud hinnangud SPIMi toimimise, sealhulgas selle haldamise kohta.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Märkimisväärselt tsentraliseeritud ülesehitus võimaldab rakendada SPIMi ühetaoliselt ja tõhusalt kogu ELis, sealhulgas liikmesriikides, kus kliimaküsimustega seotud haldussuutlikkus on väiksem. Enamik rakendamise ja õigusnormide täitmise tagamisega seotud ülesandeid on antud komisjoni talitustele. Nende ülesannete täitmiseks on omakorda vaja suuremal arvul kontrollifunktsioone, et tagada SPIMi nõuetekohane rakendamine ja haldus. Samuti on komisjon ette näinud rohkem meetmeid pettuste ärahoidmiseks.

Käesolev muudatusettepanek sisaldab mitut sätet, mille eesmärk on vähendada kõrvalehoidmise ja vältimise riski, et suurendada SPIMi tõhusust. See omakorda tähendab, et komisjonil on vaja täiendavaid rahalisi vahendeid nende lisaülesannete täitmiseks ja SPIMi registri laiendamiseks.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

SPIM põhineb deklaratiivsel süsteemil, millega kaasneb deklareerimata jätmise või valesti deklareerimise risk. Tehti kindlaks deklareerimata jätmise ja valesti deklareerimise riskid (nt heitemahukus, imporditud mahud, SPIMi kaupade tootmiskoht).

Loomisel on sisekontrollisüsteem, mis ühendab kaitseliinid, kus kasutatakse nii automaatseid eksperdi hinnangutel põhinevaid kontrole kui ka riskihindamisi. Selliste riskide avastamiseks on kavas võtta kasutusele andmeanalüüsi meetodid.

Deklareerimata jätmise riski vähendamiseks nõutakse süsteemiga enne määrase kohaldamisalasse kuuluvate kaupade importimist tegevusluba. Selle nõude täitmise tagamise eest vastutavad riikide tolliasutused – kui deklarandil ei ole määrase kohast tegevusluba, ei lubata kõnealuseid kaupu vabasse ringlusse. Peale selle jälgivad komisjoni talitused asjaomasel aastal sageli ka võimalikke juhtumeid, kus importijad ei ole algatanud loa andmise menetlust hoolimata sellest, et nad on jõudnud SPIMi aruandluskünniseni või selle lähedale (sealhulgas piiriülese impordi korral).

Valesti deklareerimise riski vähendamiseks kehtestatakse riskipõhine lähenemisviis, mis põhineb eelnevalt kindlaks määratud kriteeriumidel ja pistelistel audititel. Praeguse SPIMi ettepanekuga nähakse ette, et komisjoni talitustele antakse volitused nõuda tõendeid, mis võimaldavad kasutada teatavate CN-koodide või päritolu puhul tegelikku heitkogust. Ettepanekuga nähakse ette ka lisatingimuste kehtestamine tegeliku heitkoguse kasutamisele mõne CN-koodi ja/või päritolu puhul.

Hoiataval karistussüsteemil on ka hoiatav mõju võimaliku kõrvalehoidmise suhtes. Auditeerimise eest vastutavad nii riikide ametiasutused (SPIMi deklaratsioonid) kui ka tolliasutused (impordideklaratsioonid).

- 2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Komisjoni talitused kontrollivad, kas SPIMi kohaldatakse nõuetekohaselt, eeskätt SPIMi sertifikaatide tagastamise ja ühtse massipõhise künnise nõuetekohase kohaldamise osas. Kulutõhusa kontrolli tagamiseks ja kõrvalehoidmise riskidega tegelemiseks kohaldatakse tugevat riskijuhtimissüsteemi.

2.3. **Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed**

Liidu finantshuve tuleks kogu kulutsükli vältel kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ärahoidmist, avastamist ja uurimist, saamata jäänud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmist ning vajaduse korral haldus- ja rahalisi karistusi.

Tulemuslikud pettustevastased meetmed nõuavad tegusat koostööd, sealhulgas teadmiste jagamist ja teabevahetust tolli- ja pädevate asutuste vahel nii riigi kui ka ELi tasandil; samuti võivad need nõuda koostööd kolmandate riikidega. SPIMi määruse praeguses versioonis on juba ette nähtud kindlad koostöökanalid riiklike pädevate asutuste ja tolliasutuste vahel. Loodi SPIMi riskijuhtimisvõrgustik, mis juba alustas tööd SPIMist kõrvalehoidmise takistamiseks ja andis käesoleva ettepaneku jaoks sisendit SPIMi määruse toimimise parandamiseks, et vähendada kõrvalehoidmise riski.

Muudatusettepanekuga tugevdatakse veelgi SPIMiga seotud kõrvalehoidmise riske, eelkõige 1) suurema jälgitavuse seire suutlikkuse kaudu, mille eesmärk on vähendada heitemahukuse valesti deklareerimise riski, 2) CN-koodide materjali- ja keemilise koostise aruandluse suurema üksikasjalikkuse kaudu, mille eesmärk on vähendada heitemahukuse valesti deklareerimise riski, ning lõpuks 3) kuritarvituste vastaste meetmete kaudu. Peale selle tehakse ettepanek lisada tarbimiseelsed jäägid SPIMiga hõlmatud lähteaineks. Tehti kindlaks, et seda kasutati kõrvalehoidmise kanalina, et kunstlikult vähendada tootmisprotsessi heitkoguseid ja seega ka SPIMist tulenevat finantskohustust.

Erilist tähelepanu tuleks pöörata ebausaldusväärsetele ettevõtjatele (nt varifirmad) ja ELi-sisesele piiriülesele kaubandusele. Eespool nimetatud SPIMi riskijuhtimisvõrgustiku eesmärk on selliste riskidega tegeleda.

Uutele / äsja tuvastatud pettuseriskidele reageerimiseks tuleks kasutusele võtta pettustevastased kiirmeetmed. Vastutavad asutused peaksid teatama petturlikest käitumisviisidest ja jagama sellekohaseid teadmisi. SPIMi registri kasutuselevõtmisel järgitakse teadmiste jagamise ja automaatsete kontrollide põhimõtteid ning kontrolli ja teabe jagamist sidusrühmade vahel. SPIMi riskijuhtimissüsteem põhineb eelkõige väljakujunenud ja toimivatel sideliidestel tolliasutustega (CRMS2), et teavitada võimalikest kõrvalehoidmise juhtumitest.

Kui tegevusloaga SPIMi deklarant või importija ei täida SPIMi määrusega kehtestatud kohustusi, kohaldatakse trahve. Korduvate rikkumiste korral võib riiklik pädev asutus otsustada deklarandi konto sulgeda.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ²⁸	EFTA riigid ²⁹	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
7	20 01 02 01	Liigendatud/liigendamata	EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
3	09 20 04 01 (SPIM)	Liigendatud	EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
ei kohaldata	ei kohaldata	Liigendatud/liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

²⁸ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

²⁹ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Programmitöö perioodiga 2028–2034 seotud summad on esialgsed ega mõjuta järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemusi.

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		3	Loodusvarad ja keskkond (IT)				
DG: maksunduse ja tolliliidu peadirektooraat			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
			2024	2025	2026	2027	
Tegevusassigneeringud							
Eelarverida 09 20 04 01 (SPIM)	Kulukohustused	(1a)	28,090	34,750	33,700	35,150	131,690
	Maksed	(2a)	17,530	21,157	32,090	34,067	104,844
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)					0,000
	Maksed	(2b)					0,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud							
Eelarverida		(3)					0,000
Maksunduse ja tolliliidu peadirektooraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	28,090	34,750	33,700	35,150	131,690
	Maksed	= 2a + 2b + 3	17,530	21,157	32,090	34,067	104,844
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
			2024	2025	2026	2027	

Tegevusassigneeringud	KOKKU	Kulukohustused	(4)	28,090	34,750	33,700	35,150	131,690
		Maksed	(5)	17,530	21,157	32,090	34,067	104,844
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU			(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 3 assigneeringud KOKKU		Kulukohustused	= 4 + 6	28,090	34,750	33,700	35,150	131,690
		Maksed	= 5 + 6	17,530	21,157	32,090	34,067	104,844

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik	
			2024	2025	2026	2027	2021–2027 KOKKU	
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	28,090	34,750	33,700	35,150	131,690	
	Maksed	(5)	17,530	21,157	32,090	34,067	104,844	
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–6 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)		Kulukohustused	= 4 + 6	28,090	34,750	33,700	35,150	131,690
		Maksed	= 5 + 6	17,530	21,157	32,090	34,067	104,844

Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2028–2034 KOKKU

• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	29,100	24,823	25,568	26,335	27,125	27,939	28,777	189,667
	Maksed	18,042	15,142	15,852	16,064	25,769	26,542	31,367	148,778
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)									
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–3 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	29,100	24,823	25,568	26,335	27,125	27,939	28,777	189,667
	Maksed	18,042	15,142	15,852	16,064	25,769	26,542	31,367	148,778

* Eespool tabelis esitatud mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
DG: maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat			2024	2025	2026	2027	
• Personalikulud			8,572	6,271	8,740	11,700	35,283
• Muud halduskulud			0,600	0,300	0,306	0,312	1,518
Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud		9,172	6,571	9,046	12,012	36,801

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	9,172	6,571	9,046	12,012	36,801
---	--	--------------	--------------	--------------	---------------	---------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG: maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Personalikulud		13,293	13,293	13,293	13,293	13,293	13,293	13,293	93,051
• Muud halduskulud		0,310	0,319	0,329	0,339	0,349	0,359	0,370	2,375
Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud								

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

* Eespool tabelis esitatud mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

HEAKSKIIDETUD EELARVE	<i>Aasta 2024</i>	<i>Aasta 2025</i>	<i>Aasta 2026</i>	<i>Aast a 2027</i>	<i>Aast a 2028</i>	<i>Aast a 2029</i>	<i>Aasta 2030</i>	<i>Aast a 2031</i>	<i>Aasta 2032</i>	<i>Aast a 2033</i>	<i>Aast a 2034</i>	KOKKU
RUBRIIK 7 (programmitöö periood 2021–2027); RUBRIIK 4 (programmitöö periood 2028–2034)												
<i>Personalikulud</i>	8,572	6,271	8,740	11,700	13,293	13,293	13,293	13,293	13,293	13,293	13,293	128,334
<i>Muud halduskulud – tööreid</i>	0,600	0,300	0,306	0,312	0,310	0,319	0,329	0,339	0,349	0,359	0,370	3,893
RUBRIIK 7 (programmitöö periood 2021–2027) kokku;	9,172	6,571	9,046	12,0	13,6	13,6	13,62	13,6	13,64	13,6	13,6	132,227

RUBRIIK 4 (programmitöö period 2028–2034)				12	03	12	2	32	2	52	63	
--	--	--	--	----	----	----	---	----	---	----	----	--

* Eespool tabelis esitatud mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU			
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	37,262	41,321	42,746	47,162	168,491			
RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Maksed	26,702	27,728	41,136	46,079	141645			
		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	42,703	38,435	39,190	39,967	40,767	41,591	42,440	285,091
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Maksed	29,892	26,904	26,257	26,778	39,136	39,928	44,986	233,881

* Eespool tabelis esitatud mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	FINANT S- JA DIGISE LGITUS KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistik	Kulukohustused	37,262	41,321	42,746	47,162	42,703	38,435	39,190	39,967	40,767	41,591	42,440	453,584

<i>u RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU</i>	<i>Maksed</i>	26,702	27,728	41,136	46,079	29,892	26,904	26,257	26,778	39,136	39,928	44,986	375,526
--	---------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	---------

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid	↓	Väljundi liik ³⁰	Keskmine kulu	Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU			
				VÄLJUNDID																	
				Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu
ERIEESMÄRK nr 1 ³¹ ...																					
- Väljund																					
- Väljund																					
- Väljund																					
Erieesmärk nr 1 kokku																					
ERIEESMÄRK nr 2 ...																					
- Väljund																					
Erieesmärk nr 2 kokku																					
KOKKU																					

³⁰ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

³¹ Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2021–2027 KOKKU
	2024	2025	2026	2027	
RUBRIIK 7					
Personalikulud	8,572	6,271	8,740	11,700	35,283
Muud halduskulud	0,600	0,300	0,306	0,312	1,518
RUBRIIK 7 kokku	9,172	6,571	9,046	12,012	36,801
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU					
	9,172	6,571	9,046	12,012	36,801

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina³²

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–34
	2024	2025	2026	2027	
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)					
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	21	21	25	30	30 aastat
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0	
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)					
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	12	23	40	60	60 aastat
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	- peakorteris	0	0	0	
	- ELi delegatsioonides	0	0	0	

³²

Palun täpsustage tabeli all, mitu täistööaja ekvivalenti märgitud arvust on meetme haldamiseks juba määratud ja/või on võimalik teie peadirektoraadis ümber paigutada ning milline on teie koguvajadus.

01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0	
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0	
KOKKU	33	44	65	90	90 aastas

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	Erakorraline lisapersonal*		
		Rahastatakse rubriigist 7 või teadusuuringute eelarveridadel	Rahastatakse BA ridadelt	Rahastatakse tasudest
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	<p>SPIMi määruse kohaselt peab komisjon pärast määruse vastuvõtmist võtma vastu mitu delegeeritud õigusakti ja rakendusakti. Komisjoni töötajaid on vaja ka SPIMi süsteemi toimimise läbivaatamiseks ja hindamiseks ning IT-süsteemi rakendamiseks.</p> <p>Muudatusettepanekuga kehtestatakse uued vältimise vastased sätted, millega kaasnevad lisaülesanded, mida komisjon peab täitma alates 2027. aastast. Eelkõige nõuavad need meetmed importijate esitatud tõendite lisakontrolle, et veenduda SPIMi deklaratsioonis esitatud teabe õigsuses.</p>
Koosseisuvälised töötajad	<p>Paljusid ülesandeid saavad täita koosseisuvälised töötajad.</p> <p>Muudatusettepanekuga kehtestatakse uued vältimise vastased sätted, millega kaasnevad lisaülesanded, mida komisjon peab täitma alates 2027. aastast. Eelkõige nõuavad need meetmed importijate esitatud tõendite lisakontrolle, et veenduda SPIMi deklaratsioonis esitatud teabe õigsuses.</p>

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 7 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarvereaal.

Rubriikide 1–6 assigneeringuid tuleks kajastada „tegevusvaldkonna IT-kuludena, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimööde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021– 2027 KOKKU
RUBRIIK 7					
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0,000	0,000	0,000	5,000	5,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	5,000	5,000
KOKKU	0,000	0,000	0,000	5,000	5,000

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu
- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruuses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu

2027. aastal on vaja täiendavaid IT-kulusid summas 3 miljonit eurot, et katta SPIMi registri uue kohaldamisalaga ja mudelitega kohandamiseks vajalik IT-projekteerimine ja -arendus, tõhustada riskijuhtimise analüüsivahendeid, integreerida täiendavad tootmisahela järgmise etapi tooted ning vältimise/kõrvalehoidmise vastased teenused ning tõhustada IT-teenuseid ja vajaliku suutlikkuse toetamist. Laiendamine järgmise etapi toodetele ja funktsioonid, mis toetavad riskijuhtimist ning võimaldavad avastada kõrvalehoidmist ja vältimist SPIMi registri ja/või SPIMi andmelabori ruumi osana.

Olenemata järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemustest on lisaks sellele alates 2027. aastast vaja igal aastal täiendavalt 2 miljonit eurot, et kasutada analüütilisi eksperditeadmisi, mis võimaldaksid täita komisjonile muudatusettepanekuga antud ülesandeid. Täpsemalt peab komisjon määruse I lisasse lisatavate uute kaupade jaoks välja töötama vaikeväärtused (ja neid igal aastal ajakohastama). Peale selle on laiendatud tema kohustusi kõrvalehoidmise ja vältimise tavade jälgimisel ja avastamisel, see nõuab andmebaaside ja turuteabe hankimist, et anda panus usaldusväärse riskianalüüsi- ja avastamissüsteemi. Neid kulusid eelmine finantsaasta ei sisaldanud ja need tekivad tegelikult alles alates 2027. aastast.

- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus					
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU					

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - omavahenditele
 - muudele tuludele
 - märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ³³				
		Aasta 2026	Aasta 2027	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030
Artikkel		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

09 20 04 01

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Mõju omavahenditele on tähistatud märkega „p.m.“, kuna see on seotud komisjoni ettepanekuga COM(2025)574, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi muutmist.

³³ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 25 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

Mõju muudele tuludele on tähistatud märkega „p.m.“, kuna see on seotud tasudest saadava tulu kogumisega (artikkel 20) SPIMi ühisplatvormi rahastamiseks, mille kohta tehtav hinnang saab teatavaks alles pärast tasude korra kehtestamist.

4. DIGIMÕÕDE

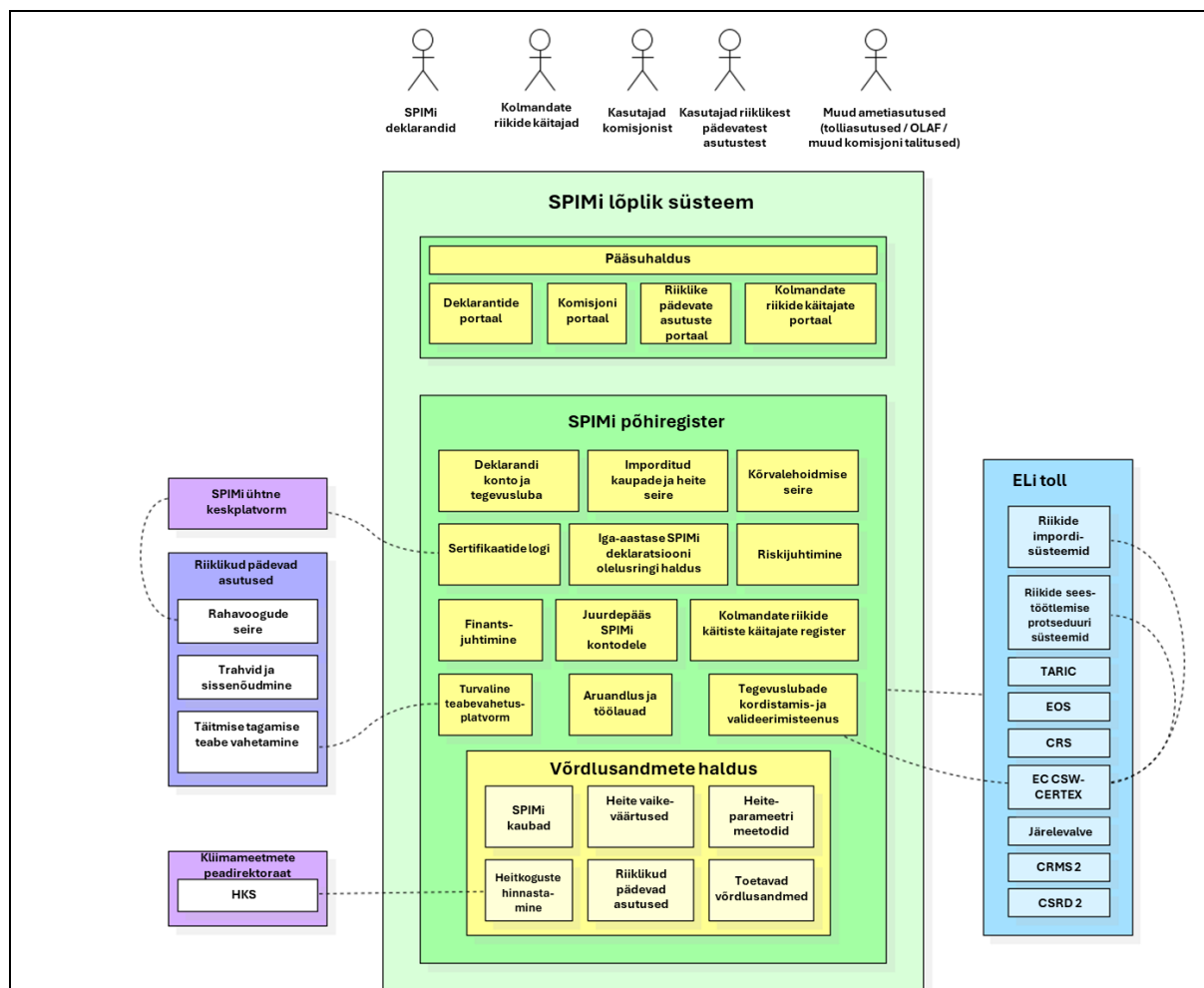
Kavas ei ole muudatusi digikontseptsioonides ega arhitektuuris, mis on heaks kiidetud SPIMi lõpliku süsteemi projektikavandiga seoses diginõuete, kasutatavate andmete, digilahenduse, taaskasutatavuse hindamise ja digimõõtme rakendamist toetavate meetmetega.

SPIMiga hõlmatud kaupade arvu suurenemise (180 täiendavat CN-koodi) mõjul, mida on laiendatud tootmisahela järgmise etapi toodetega, tekib ligikaudu 7 500 uut importijat. Riskijuhtimist ja kõrvalehoidmise seiret, mida analüüsiti ja hinnati ning lisati projektikavandisse, laiendatakse nüüd, et hõlmata täiendavaid kaupu ja seotud funktsioone. Riskijuhtimise komponendi põhieesmärk on toetada õigusnormide rikkumise tuvastamist ja vähendada pettuste riski.

Peale selle tuleb lisada täiendavad funktsioonid/protsessid, mis on vajalikud elektrienergia haldamiseks SPIMi kaubana, kuid need ei muuda SPIMi ülesehitust.

Samuti ei too lihtsustamiseks tehtavad muudatused kaasa muudatusi digilahenduse arhitektuuris, kuid need nõuavad täiendavaid eelarvevahendeid olemasolevate SPIMi äriprotsesside muutmiseks ja laiendamiseks.

4.1. Diginõuded

Nagu on näha eespool esitatud jooniselt, saab SPIMI register SPIMI kaupade kohta imporditeavet ELi tollisüsteemidest (kas liikmesriikidelt või maksunduse ja tolliliidu peadirektooraadi kaudu); see teave lisandub importijate tolliandmetele ja imporditud kaupade tolliklassifikatsioonile. SPIMI süsteemiga tehakse omakorda SPIMI deklarantide SPIMI tegevusload kättesaadavaks riikide tolliasutuste impordisüsteemidele, et tagada SPIMI määruses sätestatud õigusnormide täitmine SPIMI kaupade impordi tollivormistusel. Samuti vahetab SPIMI infosüsteem ELi tollisüsteemidega riskijuhtimisteavet. SPIMI toimimisel on keskse tähtsusega liides ELi tollisüsteemidega, arvestades et SPIMI põhieesmärk on vältida teabe topeltkogumist sellega, et SPIMI deklarantidel palutakse täiendada impordiandmeid teabega kolmandates riikides tootmisel tekkinud heite kohta. Andmete ühekordse esitamise põhimõte on SPIMI alustala.

Samuti tagatakse SPIMI teabevahetus riiklike pädevate asutuste asjaomaste **uute** SPIMI IT-süsteemide või muude töövahenditega, et soodustada liikmesriikides SPIMiga seotud õigusnormide täitmise tagamiseks kasutatavate protsesside ning trahvide ja sissenõudmisega seotud teabe kogumise protsesside integreerimist.

Veel üks SPIMI oluline **uus** välissüsteem on ühtne keskplatvorm ehk infosüsteem, mille kaudu SPIMI deklarandid hakkavad ostma liikmesriikidelt SPIMI sertifikaate. Sertifikaatide hind kujuneb HKS-i lubatud heitkoguse ühiku hinna järgi. SPIMI deklarandid peavad tagama, et nende SPIMI konto kvartalipõhine saldo püsib tasemel 50 %, et nad oleksid võimelised tagastama nii palju

sertifikaate, kui on vaja deklareeritud heitkoguste ja kolmandates riikides juba makstud süsinikuhindade tasaarveldamiseks. Komisjon ostab ülejäävad sertifikaadid SPIMi deklarantidelt liikmesriikide nimel tagasi. Komisjon ja liikmesriigid peavad selle platvormi looma ja seda haldama koos, kuid see ei kuulu SPIMi registri alla. Liides ühise keskse platvormiga on SPIMi deklarantidele hädavajalik selle tagamiseks, et nende kontol oleksid olemas vajalikud sertifikaadid. Kontod ja sertifikaadid sisaldavad ülimalt tundlikku teavet.

HKS määrab ainuüksi ära sertifikaatide müügihinna.

SPIMi registri peamised kasutajad on SPIMi deklarandid. Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat eeldab, et 2026. aastal, pärast lihtsustamise vastuvõtmist, on ligikaudu 20 000 deklaranti, kuid meil on kavas 40 000 deklaranti, et võtta arvesse suurenemist, mis tuleneb SPIMi laiendamisest tootmisahela järgmise etapi kaupadele. SPIMi deklarandid kasutavad SPIMi registrit selleks, et esitada igal aastal (iga aasta maikuus) teavet imporditud kaupade tootmisel tekkinud heite kohta, jälgida oma SPIMi kontode kvartalipõhist saldod (sertifikaadid vs. deklareeritud import) ning suhelda oma SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli ajal riikide tolliasutustega. Kõigepealt läbivad SPIMi deklarandid riikide pädevate asutuste kontrolli SPIMi registri kaudu, seejärel antakse neile tegevusluba SPIMi kaupade importimiseks ja määratakse SPIMi konto. Seejärel saavad SPIMi deklarandid esitada iga-aastaseid heiteandmeid SPIMi registris ning tagastada nõutavad sertifikaadid.

Kolmandate riikide käitiste (kus SPIMi kaubad on toodetud) käitajad peavad registreeruma SPIMi registris, et sisestada üksikasjad oma toodetega seotud heite kohta. SPIMi deklarandid saavad seejärel kasutada käitajate sisestatud andmeid oma heiteandmete täiendamiseks. See on oluline meede, et vähendada SPIMi deklarantide regulatiivset koormust ja parandada SPIMi andmete kvaliteeti. Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi hinnangute kohaselt peaks käitajate arv 2026. aastal olema 20 000–50 000, kuigi praegu ei ole tõendeid, mis seda hinnangut kinnitaksid.

SPIMi riiklikud pädevad asutused kasutavad SPIMi registrit SPIMi deklarantidele juurdepääsu andmiseks, SPIMi tegevuslubade haldamiseks, SPIMi kontode ja deklaratsioonide kontrollimiseks ning SPIMi deklarantidega suhtlemiseks, et tagada SPIMi määrusest tulenevate kohustuste täitmine. Nemad on SPIMi deklarantide ühtsed kontaktpunktid.

Teised ametiasutused saavad juurdepääsu SPIMi registrile, et aidata kaasa riskijuhtimisele ja õigusnormide täitmise tagamisele oma asjaomaste vastutusalaade piires. SPIMi register koordineerib ja toetab asutustevahelist koostööd kohustuste täitmise soodustamisel. Riikide tolliasutused valideerivad SPIMi tegevusloa impordideklaratsiooni kontrollimise ajal; selleks kasutavad nad SPIMi registri kordistamis- ja valideerimisteenuseid süsteemi EU CSW-CERTEX (ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteem) kaudu.

Komisjon määrab SPIMi deklarantidele SPIMi registris kontod ja hoiab neid registris ajakohasena, koondades kokku riikide tolliasutustelt saadud imporditeabe, iga-aastastes deklaratsioonides sisalduvad heiteandmed, ühise keskse platvormi teabe sertifikaatide koguse ja ostu kohta, andmed seoses sertifikaatide iga-aastase tagastamisega, mille on kinnitanud SPIMi deklarant, ja kasutamata sertifikaatide tagasiostu kohta. Komisjon kasutab SPIMi registrit imporditud kaupade ja nendega

seotud heite jälgimiseks ning riskide, eeskätt kõrvalehoidmise riski juhtimiseks. SPIMi register pakub ka spetsiifilist liidest tolliasutuste riskijuhtimissüsteemi CRMS2 jaoks, et jagada SPIMiga seotud riske tollivaldkonnaga. SPIMi register pakub ka juhtumite haldamise komponenti, mis võimaldab ametiasutustel luua, täiendada, jälgida ja lahendada juhtumeid, vahetada teateid ja tulemusi ning jälgida ajakohastatud loetelu kõigist juhtumitest kogu süsteemis.

Kõigi osalejate juurdepääs SPIMi registrile toimub eriotstarbeliste portaalide kaudu ja see põhineb hajusudelil, milles pääsuhalduse eest vastutavad eri sidusrühmad:

- riiklik pädev asutus haldab SPIMi deklarantide juurdepääsu SPIMi deklarantide portaalile riikide tolliasutustelt juba saadud riigisisese mandaadi või EU Logini mandaadiga;
- komisjon haldab kolmandate riikide käitiste käitajate juurdepääsu kolmandate riikide käitiste käitajate portaalile EU Logini mandaadiga; praegu ei ole veel selge, kas komisjon delegeerib SPIMi registrile juurdepääsu andmise ülesande välistele usaldusväärsetele pooltele;
- riiklikud pädevad asutused, komisjon ja teised asutused haldavad oma kasutajate juurdepääsu.

SPIMi põhiregister kätkeb endas automatiseeritud protsesse, mille abil komisjon täidab oma eespool osutatud kohustusi SPIMi määruse alusel. Oluline tugiprotsess on võrdlusandmete haldus, millega tagatakse kõigi automatiseeritud protsesside järjepidevus ja terviklikkus ning soodustatakse kõigi sidusrühmade koostööd. Lisaks kaupade, riiklike pädevate asutuse ja süsinikuhinna tavalooletelule loetletakse kindlad parameetrid, mida kasutatakse heiteandmete esitamiseks vastavalt konkreetsetele meetoditele, ning heitkoguse puhul kindlaks määratud vaikeväärtus. Vaikeväärtus on keskse tähtsusega deklareeritud heitkoguse usutavuse valideerimiseks.

4.2. Andmed

SPIMi raames töödeldavad andmevarad:

- SPIMi deklarantide andmed (2. etapp)
- kolmandate riikide käitajate ja nende käitiste andmed (2. etapp)
- SPIMi võrdlusandmed (2. etapp)
- SPIMi kasutajate juurdepääsu halduse andmed (2. etapp)
- SPIMi deklarandi/importija funktsioonid (2. etapp)
- komisjoni asutuste SPIMi funktsioonid (2. etapp)
- kolmandate riikide käitiste käitajate (2. etapp) ja akrediteeritud töendajate (kinnitamisel, 3. etapp) funktsioonid
- SPIMi deklaratsioonide, järelkontrolli ja deklaratsiooni olelusringi andmed (3. etapp)
- SPIMi alusel imporditud kaupade andmed (3. etapp)
- SPIMi heite- ja arvutuste andmed (3. etapp)

- SPIMi (registri) arvestusraamatu andmed (3. etapp)
- SPIMi sertifikaatide halduse andmed (3. etapp)
- SPIMi kohustuste täitmatajätmise seire, kõrvalehoidmise uurimise ja riskijuhtimise andmed (3. etapp)
- SPIMi aruandluse, töölaudade, teatiste ja dokumentide halduse andmed (3. etapp)
- SPIMi riskialase teabevahetuse portaali Ri (3. etapp)
- riiklike pädevate asutuste funktsioonid (3. etapp).

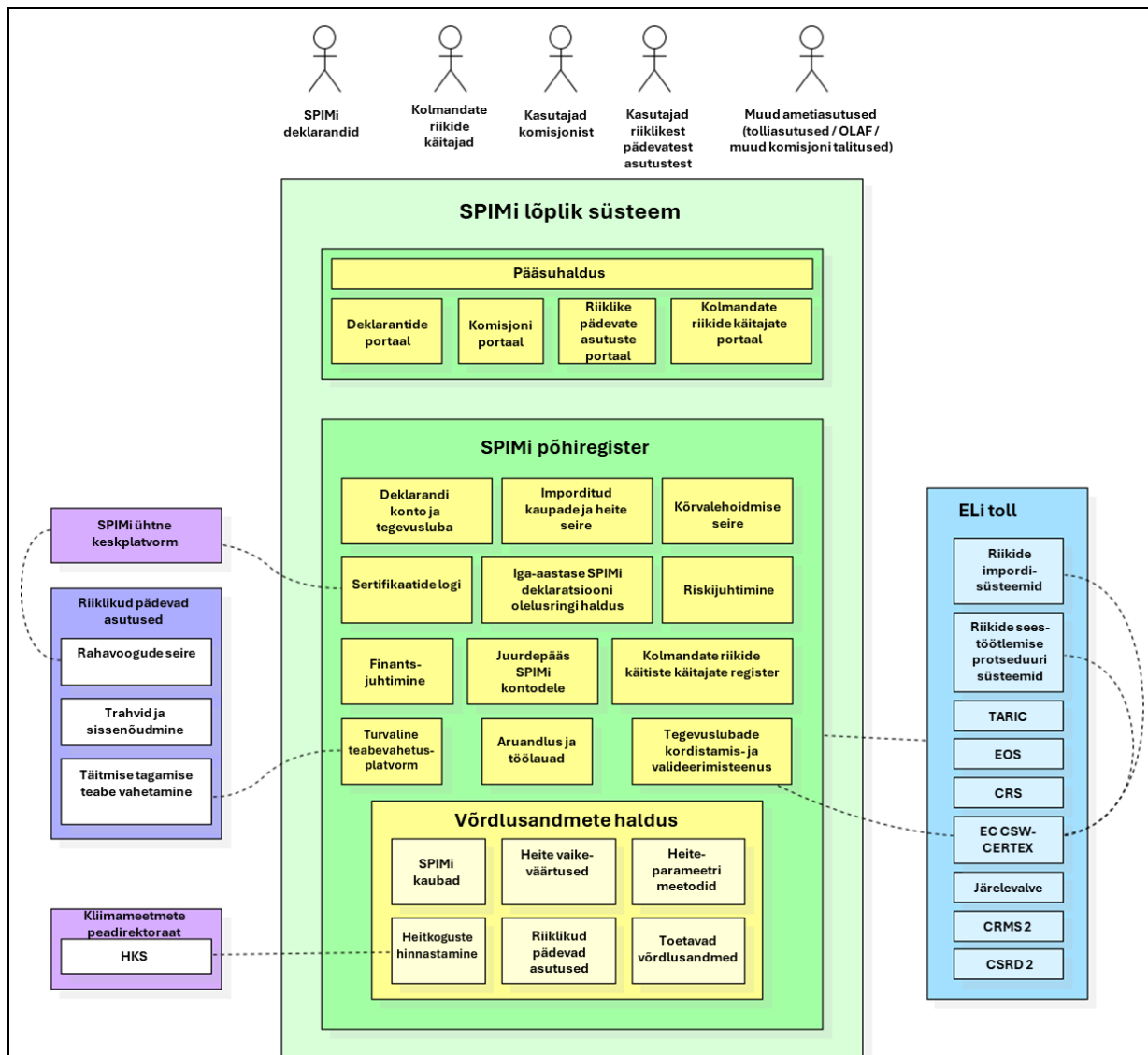
Täpsemaid andmeid iga andmevara kohta saab allolevast tabelist.

SPIMi lõpliku süsteemi põhivara kirjeldus	Asjaomase ärikomponendi/-protsessi kirjeldus
SPIMi sertifikaatide halduse andmed	SPIMi sertifikaadi olelusringi halduse raames esitatakse teavet sertifikaatide ning töödeldud sertifikaatide arvu ja väärtuse kohta, hallatakse sertifikaadi olelusringi ning edastatakse ka teavet kohustuste täitmatajätmise ja riskiseire eesmärgil.
SPIMi deklarantide andmed	<p>Deklarantidele tegevuslubade andmise, deklarantide kordistamis- ja valideerimisandmed.</p> <p>Deklarantide kontoandmed ja konto halduse andmed.</p> <p>SPIMi tegevuslubade halduse protsess tagab riiklikult pädevalt asutuselt importijatele või kaudsetele esindajatele antava SPIMi tegevusloa olelusringi halduse.</p> <p>Sellega edastatakse SPIMi deklarandi kontoga seotud nõutav teave SPIMi tegevusloa kordistamis- ja valideerimiseenustele, kus tegevusloaga SPIMi deklarantide teavet säilitatakse selleks, et edastada see importijate tegevuslubade hindamise eest vastutavatele riiklikele pädevatele asutustele ja riiklikele pädevatele tolliasutustele.</p>
SPIMi deklaratsioonide, järelkontrolli ja deklaratsiooni olelusringi andmed	<p>Deklaratsiooni olelusringi halduse ja deklaratsioonide esitamise andmed.</p> <p>SPIMi deklaratsiooni olelusringi (deklaratsiooni koostamine, imporditud kaubad, heide, järelkontroll, lõplik vormistamine või tagasilükkamine) haldus ja aruandlus.</p>
SPIMi heite- ja arvutuste andmed	SPIMi deklarandi imporditud kaupade heitkoguse arvutamine vastavalt deklarandi kohta saadud andmetele, võrdlusandmetele, registri andmetele (deklarandi enda väärtused), käitajate ja kolmandate riikide andmetele (töendamisaruanne) jms.
SPIMi alusel imporditud kaupade andmed	Riiklikud pädevad asutused ja komisjoni portaaleid kasutavad liideseid, mis jälgivad liidu tolliseadustiku kohase süsteemi „Järelevalve 3“ andmete sisestamist (nt tuvastavad probleemid) ja võimaldavad sisestada käsitsi andmeid (failide mitmekaupa üleslaadimise abil) imporditud kaupade ning ka seestöötlemisprotseduurile suunatud kaupade kohta. Seejärel neid andmeid töödeldakse, need talletatakse portaalides ning edastatakse hiljem registri tagasüsteemile konsolideerimiseks.
<p>SPIMi (registri) arvestusraamatu andmed</p> <p>Märkus. Praegu ei ole veel täpselt kindlaks määratud, milliseid andmeid arvestusraamatus säilitama hakatakse. Keskne põhimõte on see, et arvestusraamat on muudetamatu arvestusregister,</p>	<p>Registri arvestusraamatus sisalduvad kontode töötlemise ja tehingute andmed.</p> <p>SPIMi registri arvestusraamatus hallatakse, säilitatakse ja registreeritakse arvestuskandeid, mis sisaldavad andmeid seoses deklarantidega (sh kontonumber) ja tehingutega, mis on tehtud SPIMi vastastikku seotud komponentide vahel ajalugu säilitava disainiga (<i>append-only</i>) andmeprotsessi ja muudetamatu andmekogu kaudu (nt deklaratsiooni olelusringi halduse, tegevuslubade ja kontode halduse, sertifikaatide halduse, kohustuste täitmatajätmise ja riskiseire, tegevuslubade kordistamis- ja valideerimiseenuste jms tarbeks).</p>

mille puhul tagatakse sobivad turbemeetmed. Seda vara hinnatakse uuesti 3. etapis.	
SPIMi kohustuste täitmatajätmise seire, kõrvalehoidmise uurimise ja riskijuhtimise andmed	<p>SPIMi infosüsteem, mida kasutatakse SPIMiga seotud õigusnormide rikkumiste ja kohustuste täitmatajätmise juhtumite (potentsiaalsed või kinnitatud juhtumid) jälgimiseks, seireks ja vastavate andmete täiendamiseks.</p> <p>Kõrvalehoidmise ja SPIMi määrusega vastuolus olevate muude ebaseaduslike tavade kindlakstegemine, seire, uurimine ja sellekohane aruandlus.</p> <p>Riskihindamise (sh deklaratsioonide hindamiste tulemused) ja -juhtimise komponent, et tuvastada ja hinnata riske (nt riskisündmuste analüüs, kontrolliaruanded, riskikontrolli tulemused), mis on seotud deklaratsioonide järelkontrolli protsessi ning SPIMi registri tagasüsteemist tulenevate õigusnormide rikkumiste ja kõrvalehoidumisega (täiendav uurimine).</p> <p>Integreerib teavet ja funktsioone vastava tegevusega seotud uurimiste, riskijuhtimise ja turvalise foorumi vahel.</p>
SPIMi võrdlusandmed	Peamine SPIMi võrdlusandmete allikas, mis tagab andmete ühtsuse ja terviklikkuse kõigi SPIMi komponentide lõikes (otseselt või kaudselt).
SPIMi aruandluse, töölaudade, teatiste ja dokumentide halduse andmed	<p>Kriitilise tähtsusega vahend SPIMi jälgimiseks ja seireks ning peamiste tulemusnäitajate ja asjaomaste äritegevuse näitajate andmete kogumiseks ja analüüsiks.</p> <p>Kasutatakse äriteabe edastamiseks SPIMi ja sellega seotud süsteemi asjaomastele kasutajatele; see hõlmab võimalust teatistele vastata, kui see on vajalik/nõutav.</p> <p>Kasutatakse SPIMi süsteemi eri osadega seotud dokumentide säilitamiseks, leidmiseks ja haldamiseks.</p>
SPIMi riskialase teabevahetuse portaal	<p>SPIMi poliitika ja tollipoliitika vaheline sild, mis jagab SPIMiga seotud riski tolliga. See portaal, mis on osa SPIMi registrist, jagab SPIMi registri riske tolli riskijuhtimissüsteemiga (CRMS 2) süsteemidevahelise liidese kaudu. .</p> <p>Kõik muud struktureeritud ja/või struktureerimata teabelemendid/andmed, mis on saadud ja/või võetud SPIMi süsteemist ning mida säilitatakse ja/või töödeldakse väljaspool SPIMi süsteemi asuvates hoidlates ja väliskandjatel.</p>
SPIMi kasutajate juurdepääsu halduse andmed	Andmed, mis on seotud kasutajate (nt deklarandid, liikmesriikide tolliasutused, komisjoni asutused jne) juurdepääsuga SPIMi süsteemile ning sisselogimise ja juurdepääsu haldusega.
Kolmandate riikide käitajate ja nende käitiste andmed	<p>Võimaldab kolmandate riikide käitiste (kus toodetakse SPIMi kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid) käitajatel registreerida end SPIMi käitajana (või registreering tühistada, nt tegevuse lõpetamise korral) ning esitada asjakohast teavet tootmisprotsesside/-meetodite ja tingimuste vastavate parameetrite kohta, heiteandmeid, tõendamisarundeid jne.</p> <p>Asjaomane tõendamisaruanne võidakse teha kättesaadavaks SPIMi deklarantidele kasutamiseks – see teave sisaldab tootmist ja tingimuste vastavaid parameetreid käsitlevat konfidentsiaalset teavet, mis on kättesaadav komisjonile ja riiklikele pädevatele asutustele, kuid mitte deklarantidele.</p>
SPIMi deklarandi/importija ülesanded	Peamised ärifunktsioonid, mida teostab deklarant/kaupleja SPIMi deklarantide portaalis täidetavate/algatavate protsesside kaudu.
Komisjoni SPIMi funktsioonid	Peamised ärifunktsioonid, mida teostab Euroopa Komisjon komisjonile ettenähtud SPIMi portaalis täidetavate/algatavate protsesside kaudu.
SPIMi kohustuste täitmatajätmise seire, kõrvalehoidmise uurimise ja riskijuhtimise funktsioon	SPIMi infosüsteem, mida kasutatakse SPIMiga seotud õigusnormide rikkumiste ja kohustuste täitmatajätmise juhtumite (potentsiaalsed või kinnitatud juhtumid) jälgimiseks, seireks ja vastavate andmete täiendamiseks.
Riiklike pädevate asutuste	Peamised ärifunktsioonid, mida teostavad liikmesriikide pädevad

funktsioonid	(tollia)asutused riiklikele pädevatele asutustele ettenähtud SPIMi portaalis täidetavate/algatavate protsesside kaudu.
Kolmandate riikide käitiste käitajate ja akrediteeritud töendajate funktsioonid	Peamised äriefunktsioonid, mida teostavad kolmandate riikide (käitiste) käitajad ja akrediteeritud töendajad kolmandate riikide (käitiste) käitajatele ette nähtud SPIMi portaalis täidetavate/algatavate protsesside kaudu.

4.3. Digilahendused

SPIMi registri kõrgetasemeline arhitektuur koosneb kolmest kihist.

- **Portaalikiht** pakub eri portaale SPIMi registri kõigile kasutajakogukondadele: SPIMi deklarandid, kolmandate riikide käitiste käitajad, SPIMi riiklikud pädevad asutused, komisjon, riikide tolliasutused, OLAF, teised komisjoni talitused.
- **Kasutajate juurdepääsu halduse kihi** eesmärk on hallata SPIMi registri kasutajate autentimist ja tegevuslubade andmist. Riiklikud pädevad asutused peavad tagama SPIMi deklarantide (2026. aastal eeldatavalt üle 20 000 isiku) juurdepääsu ja selle haldamise ning komisjon teeb sama kolmandate riikide käitajate puhul (2026. aastal hinnanguliselt 50 000 isikut), kusjuures liikmesriigid ja ELi ametid vastutavad oma kasutajate juurdepääsu eest ise.
- **Tagasüsteem** toetab SPIMi raames vajalikku kogu andme- ja reeglihaldust ning ka kõiki interaktsioone välissüsteemidega. Märkus: toetab SPIMi raames vajalikku kogu andme-

ja reeglihaldust ning ka kõiki interaktsioone välissüsteemidega. Märkus:

- o SPIMi raames rakendatakse mitmesuguseid töövooge, teatise ja teabevahetusprotsesse komisjoni, riiklike pädevate asutuste ja SPIMi deklarantide vahel, eeskätt seoses deklaratsioonide esitamise ja järelkontrolliga (sh riskihindamine);
- o deklarantide kontode haldus, SPIMi sertifikaatide (võimalike finantsvarade) haldus, riskijuhtimine ning turvaline teabevahetus nõuavad kõrgel tasemel turvet.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

SPIM on piiriülese ülesehitusega, sest sellega toetatakse SPIMi olelusringi kogu ELis ning eeskätt riskihindamise ja SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli juhtimist kõigi riiklike pädevate asutuste ja komisjoni löikes.

Riikide tollisüsteemide kaudu tehtav koostöö tagatakse komisjoni IT-teenuste ja liideste (nt liidu tolliseadustiku kohane süsteem „Järelevalve 3“, EU CSW-CERTEX, CRMS2), samuti konkreetset SPIMi jaoks välja töötatavate uute komponentide kasutamisega.

SPIMi register on välja kujundatud eesmärgiga toetada koostalitlusvõimet avatuse, modulaarsuse, lahtisidestuste ja tõhusate liideste abil. Avatud liideste kaudu tagatakse registri teabevahetus riiklike SPIMi süsteemide, ühtse keskplatvormi, maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi ELi tollisüsteemide ning riikide tolliasutuste ja teiste peadirektoraatide süsteemidega.

SPIMi keskregister kasutab maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi hallatavate ELi tollisüsteemide olemasolevaid liideseid ning sel otstarbel määratakse kindlaks eriotstarbelised vormingud riikide tolliasutuste edastatavate seestöötlemisprotseduuri ja impordiandmete jaoks. Uued liidesed riikide tollisüsteemidega lastakse välja 2024. aasta alguses, et riikide tolliasutustele jääks piisavalt aega oma süsteemide ettevalmistamiseks sellele vastavalt.

SPIMi registri ja ühise keskse platvormi süsteemidevaheline liides põhineb struktureeritud sõnumivahetusel ning see tehakse kättesaadavaks 2024. aasta alguses, et nii SPIMi registri kui ka ühise keskse platvormi puhul oleks piisavalt aega vastavate liideste integreerimiseks 2025. aasta keskpaigaks.

Kõik need liidesed põhinevad struktureeritud sõnumivahetusel ning vastavad võimalikult suurel määral ELi tollivaldkonna andmemudelile (EUCDM) ja liidu tolliseadustiku B lisale. Ühelt poolt asutuste- ja ettevõtjatevahelise ning teisalt ettevõtjatevahelise suhtluse spetsifikatsioone käsitletakse SPIMi rakendusaktis.

Taaskasutatavusega seotud piirangud

Taaskasutatavus on SPIMi keskregistri arhitektuuri puhul vastu võetud põhimõtete keskne osa. Taaskasutatavusel on kaks mõõdet: see, mil määral saab SPIMi registris kasutada välisteenuseid, ja see, mil määral õnnestub SPIMi registri väljatöötamisel komponente taaskasutada.

Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi teenuste ja komponentide taaskasutamine

SPIMi registris kasutatakse maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi pakutavaid ELi

tollivaldkonna (tehasekonfiguratsiooniga) teenuseid, et

- hankida kaupleja teave EORI süsteemist;
- hankida kättesaadavad tollialased impordiandmed liidu tolliseadustiku kohasest süsteemist „Järelevalve 3“;
- hankida SPIMi kaupade TARICi kood TARICi süsteemist;
- osutada SPIMi tegevuslubade kordistamis- ja valideerimisteenust riikide tollisüsteemidele EU CSW-CERTEXi kaudu;
- vahetada turvaliselt teavet tolliasutuste riskijuhtimissüsteemiga (2. väljalase; CRMS2).

SPIMi registri portaalide kasutajate juurdepääsu haldus tagatakse ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemi (UUM&DS) kaudu, mis võimaldab liikmesriikidel pakkuda SPIMi deklarantidele SPIMi deklarantide portaalile juurdepääsu tollisüsteemides juba kasutatava mandaadiga ning komisjonil (või usaldusväärsetel kolmandatel isikutel) tagada kolmandate riikide käitiste käitajatele õigus kasutada juurdepääsuks EU Logini autentimismandaati. Kolmandate riikide käitiste käitajad kasutavad EU Accessi kasutajaloa saamiseks, tuginedes samal ajal kasutaja autentimisel EU Loginile.

SPIMi registris taaskasutatakse mitut maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi tehnoloogiakomponenti ja üldist IT-keskkonda, seadmata ohtu vastavust 2. liites esitatud arhitektuuriülevaates kirjeldatud nn ujuvuspõhimõttele:

- maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi TSOAP-vahevara arhitektuur, mida kasutatakse SPIMi registri kõigis osades;
- seireks ja auditeerimiseks mõeldud valmistooted ELK ja Kafka;
- maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi tollivaldkonna rakenduste raamistiku halduse (TATAFng) allikad;
- maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi tolliotsuste haldamise süsteemi dokumentatsioon ja lähtekood SPIMi tegevuslubade süsteemi loomiseks;
- maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi klienditeabesüsteemi dokumentatsioon ja lähtekood, et edastada SPIMi tegevusload riikide tollisüsteemidele impordi tollivormistuse ajal kontrollimiseks;
- maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi tolliasutuste riskijuhtimissüsteemi 2. väljalaske (CRMS2) dokumentatsioon ja lähtekood riskialase teabevahetuse portaali pakkumiseks; maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi tolliasutuste riskijuhtimissüsteemi 2. väljalaske (CRMS2) dokumentatsioon ja lähtekood riskialase teabevahetuse portaali RSecure pakkumiseks;
- maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi kvaliteedijuhtimissüsteemi TEMPO meetodika, sh PM²;
- maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi kaks andmekeskust testimiseks ja integratsiooniks ajal, mil SPIMi registri käitamine on usaldatud maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadile, sh tulemüürikaitse, *active/active*-klasterdus, koormuse tasakaalustamine ja kahe andmekeskuse *active/passive*-klasterdus skaleeritavuse, kõrgkäideldavuse ja avariitaaste tagamiseks ning SPIMi registri teatavate turbevajaduste täitmiseks.

Tasub märkida, et maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat on alates 2014. aastast oma

teenusekeskse arhitektuuriga rakenduste loomiseks vajalike ärirakendus-, andme- ja utiliiditeenuste väljatöötamisel järginud kõiki digiteenuste peadirektoraadi soovitusi.

ELi organisatsiooniteenuste ja komponentide taaskasutatavus

SPIMi registris kasutatakse ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemi nn D-tüüpi liikmesriikidest pärit SPIMi deklarantide, kolmandate riikide käitiste käitajate ja riiklike pädevate asutuste, komisjoni, riikide tolliasutuste ja muude komisjoni talituste kõigi ametnike autentimiseks EU Loginit. Ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemi nn A-, B- ja C-tüüpi liikmesriikidest pärit SPIMi deklarantide autentimiseks kasutatakse SPIMi registris tollivaldkonna eIDASe e-identimise võrku.

Kõigile kasutajatele SPIMi registrile juurdepääsuks lubade andmine põhineb ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemil ning EU Accessil.

Kui kõik ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemi funktsioonid on saadaval lahenduses EU Access (sh tugi tollivaldkonna eIDASe e-identimise võrgu jaoks), kaalutakse täielikku üleminekut ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemilt EU Accessile. Praegu tuginevad kolmandate riikide käitiste käitajad kasutajaloo saamiseks EU Accessile.

SPIMi register kasutab komisjoni hallatavat teenust EU Sign, mis käitleb kvalifitseeritud e-allkirju, et tagada elektrooniliste dokumentide päritolu ja terviklus, suurendades seeläbi nende üldist turvalisust ja autentsust SPIMi raamistikus.

SPIMi register teeb SPIMiga seotud avaliku teabe kättesaadavaks Europa portaalis.

Peale selle on maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi eesmärk võimalikult suurel määral taaskasutada teatavaid organisatsiooniteenuseid ja komponente, et täita mõningaid SPIMi vajadusi, vähendada selle õigeaegse juurutamisega seotud riske, tagada selle kvaliteetne toimimine ning samal ajal vähendada investeeringu- ja tegevuskulusid.

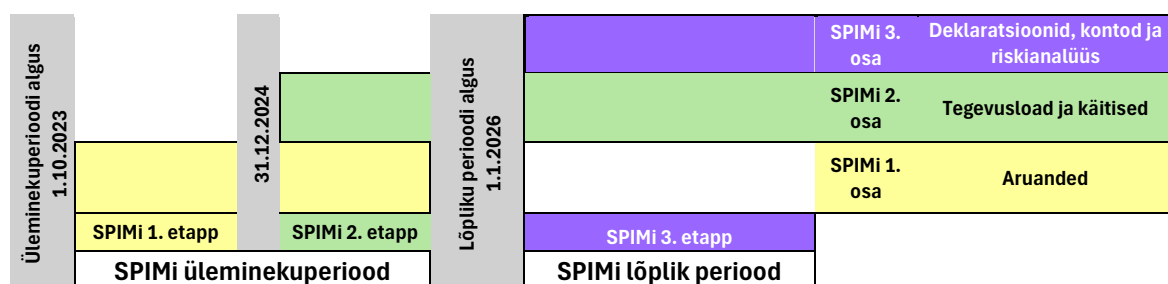
4.5. Digimõõtmelise rakendamist toetavad meetmed

SPIMi määruse kohaselt juurutatakse SPIMi register kahe perioodi jooksul kolmes järjestikus etapis (osas).

- **Perioodid:** järkjärguline juurutamine üleminekuperioodil 2023. aasta neljandast kvartalist 2025. aasta neljanda kvartalini, seejärel lõplik periood alates 2026. aasta esimesest kvartalist.
 - **Üleminekuperioodil** esitavad SPIMi kaupade importijad imporditud kaupade kohta kvartalipõhiselt heiteandmeid, kuid ei pea ostma ega tagastama sertifikaate. See periood on mõeldud SPIMiga kohanemiseks.
 - **Lõplikul perioodil**, mis algab 1. jaanuaril 2026, deklareerivad SPIMi deklarandid pärast tegevusloa saamist heiteandmeid kord aastas, ostavad sertifikaate, et nende SPIMi konto saldo (heitkogused vs. ostetud sertifikaadid) püsiks vähemalt tasemel 50 %, ning tagastavad sertifikaadid oma iga-aastaste deklaratsioonidega.
- **Etapid/osad**
 - **SPIMi 1. etapp:** SPIMi kaupade importijate esitatavad SPIMi aruanded (1. osa), mida kasutatakse kogu üleminekuperioodil alates 2023. aasta neljandast kvartalist (ei kuulu projektikavandi kohaldamisalasse).
 - **SPIMi 2. etapp:** SPIMi kaupade importijate esitatavad SPIMi aruanded (1. osa), SPIMi deklarantide tegevusload ja kolmandate riikide käitiste käitajate registreerimine (2. osa) alates 31. detsembrist 2024 lõpliku perioodi

ettevalmistamiseks.

SPIMi 3. etapp: 2. osa, millele lisanduvad SPIMi deklaratsioonid ja sertifikaadid koos SPIMi täieliku kontohaldusega (3. osa) alates lõpliku perioodi algusest, kuid ilma 1. osata (SPIMi aruanded) alates üleminekuperioodi lõpust (31. detsember 2025).

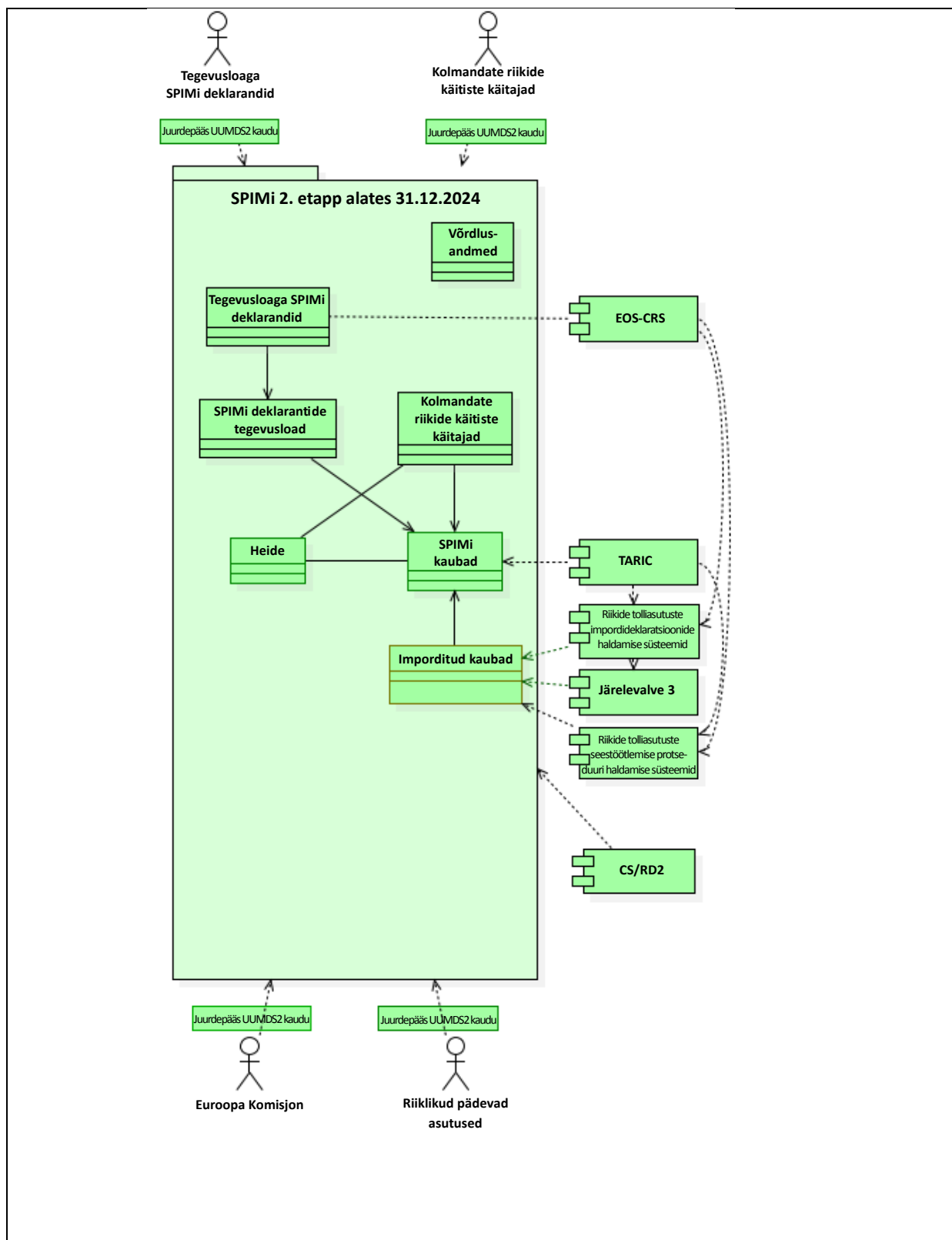
SPIMi registri juurutamine kahes etapis/osas

SPIMi 1. etapp (SPIMi 1. osa kasutuselevõtt ja selle käitamine 2023. aasta neljandast kvartalist kuni 2025. aasta lõpuni) on täielikult hõlmatud üleminekuperioodi projektikavandiga.

Kahel alloleval joonisel näitlikustatakse kogu lõpliku süsteemi kahes etapis kasutuselevõtu lähenemisviisi, sealhulgas kasutajakogukondi, asjaomaseid välissüsteeme ja peamisi üksusi, kelle tegevust asjaomastes etappides hallatakse. Välissüsteeme ja üksusi on täpsemalt kirjeldatud järgmises jaos.

SPIMi 2. osa ulatus: SPIMi kaupade importijate esitatavaid SPIMi aruandeid hõlmavale 1. osale lisandub SPIMi tegevuslubasid ja käitisi hõlmav 2. osa (allolevatel joonistel mõlemad kujutatud rohelisega), mis võetakse kasutusele 31. detsembril 2024, nagu on ette nähtud SPIMi määrusega. 1. ja 2. osa hoitakse seejärel kogu ülejäänud üleminekuperioodi jooksul käigus ja arenduses. SPIMi tegevuslubade ja käitiste osa integreeritakse SPIMi lõplikku süsteemi, samal ajal kui SPIMi aruannete osa kõrvaldatakse üleminekuperioodi lõpuks kasutuselt. 1. ja 2. osa liidestavad SPIMi registri riikide tolliasutuste impordisüsteemide ja seestöötlemisprotseduuri süsteemidega ning maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi ELi tollivaldkonna tugisüsteemidega, et tagada kohustuste täitmine ja seejuures võimalikult väike koormus kaubandusele. SPIMi 2. osaga valmistatakse lõpliku süsteemi kasutuselevõtuks, sest selle raames võetakse kasutusele lõpliku süsteemi esimene komponent.

SPIMi 2. etapi ajakava: algab 31. detsembril 2024 ja lõppeb 31. detsembril 2025, mil algab lõplik periood. Kasutajakogukonda laiendatakse kolmandate riikide käitiste käitajatele ning SPIMi deklarandid peavad hankima nõutavad tegevusload lõplikuks perioodiks.

SPIMi 3. osa ulatus: SPIMi deklaratsioonide, kontode ja riskijuhtimise osa (alljärgneval joonisel tähistatud lilla värviga) võetakse kasutusele lõpliku perioodi alguses, st ajakava kohaselt 1. jaanuaril 2026. See kujutab endast SPIMi lõpliku süsteemi põhiosa. SPIMi 3. osa sisaldab ka vajalikke liideseid riikide impordisüsteemidega SPIMi tegevuslubade jaoks (EU CSW-CERTEXi kaudu), ühtse keskplatvormiga SPIMi sertifikaatide ostmiseks, HKSi, OLAFi ja riiklike pädevate asutuste süsteemidega. Peale selle lisatakse sellega SPIMi

registrisse **SPIMi sertifikaatide funktsioonid** ning ka kõik riskijuhtimisfunktsioonid. Kuna SPIMi sertifikaadi- ja riskijuhtimismoodulites käsitletakse konfidentsiaalset teavet ning tehakse seiret kohustuste täitmatajätmise ja kõrvalehoidmisega seotud juhtumite üle, on SPIMi 3. osas hallatav teave tundlik ja nõuab äärmiselt turvalisi protsesse. Lõpliku perioodi jooksul hoitakse seda osa jätkuvalt käigus ja arenduses.

SPIMi 3. etapi ajakava: algab 1. jaanuaril 2026 ja kattub lõpliku perioodiga. Selle etapi käigus käitatakse paralleelselt ja tihedas koostöös vaid SPIMi 2. ja 3. osa, sest 1. osa on seotud konkreetselt üleminekuperioodiga ning kõrvaldatakse kasutuselt. Kasutajakogukonda laiendatakse riikide tolliasutustele.

SPIMi 3. osa ulatus: SPIMi deklaratsioonide, kontode ja riskijuhtimise osa (alljärgneval joonisel tähistatud lilla värviga) võetakse kasutusele lõpliku perioodi alguses, st ajakava kohaselt 1. jaanuaril 2026. See kujutab endast SPIMi lõpliku süsteemi põhiosa. SPIMi 3. osa sisaldab ka vajalikke liideseid riikide impordisüsteemidega SPIMi tegevuslubade jaoks (EU CSW-CERTEXi kaudu), ühtse keskplatvormiga SPIMi sertifikaatide ostmiseks, süsteemiga CRMS2 ELi tolliasutuste riskijuhtimisega seotud teabe vahetamiseks, HKSi, OLAFi ja riiklike pädevate asutuste süsteemidega. Peale selle lisatakse sellega SPIMi registrisse **SPIMi sertifikaatide funktsioonid** ning ka kõik riskijuhtimisfunktsioonid. Kuna SPIMi sertifikaadi- ja riskijuhtimismoodulites käsitletakse konfidentsiaalset teavet ning tehakse seiret kohustuste täitmatajätmise ja kõrvalehoidmisega seotud juhtumite üle, on SPIMi 3. osas hallatav teave tundlik ja nõuab äärmiselt turvalisi protsesse. Lõpliku perioodi jooksul hoitakse seda osa jätkuvalt käigus ja arenduses.

SPIMi 3. etapi ajakava: algab 1. jaanuaril 2026 ja kattub lõpliku perioodiga. Selle etapi käigus käitatakse paralleelselt ja tihedas koostöös vaid SPIMi 2. ja 3. osa, sest 1. osa on seotud konkreetselt üleminekuperioodiga ning kõrvaldatakse kasutuselt. Kasutajakogukonda laiendatakse riikide tolliasutustele.

SPIMi 3. etapp – kõrgetasemeline arhitektuur

